

**РЕПУБЛИКА СРПСКА
МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ**

**Е
НАЦРТ**

**ЗАКОН
О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА
О ЗАШТИТИ И ПОСТУПАЊУ СА ДЈЕЦОМ И МАЛОЉЕТНИЦИМА
У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ**

Бања Лука, август 2019. године

**ЗАКОН
О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА
О ЗАШТИТИ И ПОСТУПАЊУ СА ДЈЕЦОМ И МАЛОЉЕТНИЦИМА
У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ**

Члан 1.

У Закону о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку („Службени гласник Републике Српске“, бр. 13/10 и 61/13) у члану 1. последије ријечи: „судови“ и запете додаје се ријеч: „јавна“, а последије ријечи: „тужилаштва“ додају се ријечи: „(у даљем тексту: тужилаштва)“, као и у цијелом тексту Закона, у одговарајућем падежу.

Ријечи: „овлашћена службена лица“ замјењују се ријечима: „полицијске службенике“, као и у цијелом тексту Закона, у одговарајућем падежу.

Члан 2.

У члану 8. последије ријечи: „Обавеза је“ додаје се ријеч: „јавног“.

Члан 3.

У члану 10. у ставу 2. последије ријечи: „као млађа пунољетна лица“ додаје се запета и ријечи: „а за која се утврди да њихов развој није на том нивоу да би се могла сматрати пунољетним лицем“.

Члан 4.

Члан 11. мијења се и гласи:

„Одредбе Кривичног законика Републике Српске (‘Службени гласник Републике Српске’, број 64/17), (у даљем тексту: Кривични законик), Закона о кривичном поступку Републике Српске (‘Службени гласник Републике Српске’, бр. 53/12, 91/17 и 66/18), (у даљем тексту: Закон о кривичном поступку), Закона о извршењу кривичних и прекршајних санкција Републике Српске (‘Службени гласник Републике Српске’, број 63/18), (у даљем тексту: Закон о извршењу кривичних и прекршајних санкција) и други општи прописи примјењују се ако овим законом није другачије прописано.“

Члан 5.

У члану 12. у тачки в) последије ријечи: „пунољетним лицем“ и запете додају се ријечи: „а што се утврђује одговарајућим налазом вјештачења (психолошко, психијатријско и сл.)“ и запета.

Члан 6.

У члану 21. у ставу 2. последије ријечи: „по налогу и захтјеву тужиоца“ додаје се запета и ријечи: „те пружа стручну помоћ када тужилац саслушава дијете или

малољетника као свједока оштећеног кривичним дјелом, односно који је свједок-очевидац учињеног кривичног дјела из члана 184. овог закона“.

У ставу 3. послје ријечи: „суд оцијени да је то неопходно“ додаје се запета и ријечи: „те пружа стручну помоћ када суд саслушава дијете или малољетника као свједока оштећеног кривичним дјелом, односно који је свједок-очевидац учињеног кривичног дјела из члана 184. овог закона“.

Став 5. мијења се и гласи:

„(5) Тужилац у току припремног поступка може одлучити да стручни савјетник присуствује радњама које се предузимају у присуству малољетног учиниоца кривичног дјела, а нарочито током његовог испитивања. Суд одређује присуство стручног савјетника када се у кривичним поступцима за кривична дјела из члана 184. став 1. овог закона врши саслушање дјете и малољетника на чију штету је учињено кривично дјело или су били свједоци учињеног кривичног дјела.“

Став 6. мијења се и гласи:

„(6) Уколико тужилаштва или судови немају стручне савјетнике, судија и тужилац ће затражити да податке из ст. 2. и 3. овог члана прикупе стручна лица органа старатељства, а у сврху саслушања дјете и малољетника свједока оштећених кривичним дјелом, односно који су свједоци-очевици учињеног кривичног дјела из члана 184. став 1. овог закона, да ангажују стручно лице (психологе, педагоге, социјалне педагоге – дефектологе, специјалне педагоге – дефектологе и социјалне раднике) из органа старатељства.“

Послје става 6. додаје се нови став 7. који гласи:

„(7) Стручни савјетници тужилаштва и судови имају посебна знања из области преступништва младих и кривичноправне заштите дјете и малољетника, о чему стичу сертификате из члана 197. став 3. овог закона.“

Члан 7.

У члану 26. став 6. брише се.

Члан 8.

У члану 35. у ставу 8. ријечи: „да може бити упућен у васпитни центар“ замјењују се ријечима: „да му могу бити изречене васпитне мјере појачаног надзора“.

Члан 9.

У члану 43. у ставу 4. ријечи: „или прекршај јавног реда и мира са елементима насиља“ бришу се.

Члан 10.

У члану 44. у ставу 2. послје ријечи: „мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења“ додају се ријечи: „и чувања у здравственој установи“, као и у цијелом тексту Закона у одговарајућем падежу.

Члан 11.

У члану 45. у ставу 1. последије ријечи: „или ако се одлука“ додају се ријечи: „о изрицању посебне обавезе или мјере појачаног надзора“.

Члан 12.

У члану 50. ријеч: „кривице“ замјењује се ријечима: „кривичне одговорности“.

Члан 13.

У члану 51. у ставу 3. број: „37.“ замјењује се бројем: „52.“, а ријечи: „Кривичног закона“ замјењују се ријечима: „Кривичног законика“, као и у цијелом тексту Закона у одговарајућем падежу.

Члан 14.

У члану 53. у ставу 1. ријечи: „у казнено-поправној установи“ замјењују се ријечима: „у установи за извршење кривичних и прекршајних санкција (у даљем тексту: Установа)“.

Став 2. мијења се и гласи:

„(2) Ако за вријеме трајања условног отпуста одређена мјера појачаног надзора не постиже сврху или малољетник не испуњава посебне обавезе које су му одређене уз васпитну мјеру појачаног надзора, суд може опозвати условни отпуст.“

Послије става 2. додају се нови ст. 3. и 4. који гласе:

„(3) Ако за вријеме трајања условног отпуста малољетник учини једно или више кривичних дјела, суд поступа у складу са чланом 48. Кривичног законика.

(4) У случају из ст. 2. и 3. овог члана, вријеме проведено на условном отпусту не урачунава се у вријеме издржане казне малољетничког затвора.“

Члан 15.

Члан 58. мијења се и гласи:

„Васпитне мјере и казна малољетничког затвора не могу имати правне посљедице осуде које се састоје у забрани стицања одређених права, и то:

а) забрана вршења одређених послова или функција у органима Републике Српске, привредним друштвима и у другим правним лицима,

б) забрана иступања у штампи, на радију, телевизији или јавним скуповима, забрана вршења издавачке дјелатности или забрана учествовања у оснивању удружења,

в) забрана стицања одређеног позива или унапређења у служби и

г) забрана стицања одређених дозвола или одобрења која се дају одлуком надлежних органа.“

Члан 16.

У члану 60. ријечи: „т. од а) до г)“ замјењују се ријечима „т. од а) до ђ)“.

Члан 17.

Члан б1. мијења се и гласи:

„Према малољетнику и млађем пунољетном лицу могу се изрећи следеће мјере безбједности:

- а) обавезно психијатријско лијечење и чување у здравственој установи,
- б) обавезно психијатријско лијечење на слободи,
- в) обавезно лијечење од зависности,
- г) забрана присуствовања одређеним спортским приредбама,
- д) забрана приближавања одређеном лицу и комуникације са одређеним лицем,
- ђ) обавезан психосоцијални третман,
- е) одузимање предмета.“

Члан 18.

У члану 62. последије става 2. додају се нови ст. 3. и 4. који гласе:

„(3) Изузетно од става 1. овог члана, мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи, када су испуњени законом прописани услови, може се изрећи самостално.

(4) Мјере безбједности трају док не престану разлози због којих су изречене, али најдуже до истека трајања васпитне мјере или казне малољетничког затвора или док траје одгођено извршење ове казне или условни отпуст из завода или Установе, осим ако овим законом није другачије прописано.“

Члан 19.

Назив члана и члан б3. мијења се и гласи:

„Обавезно психијатријско лијечење и чување у здравственој установи

Члан б3.

(1) Када су испуњени услови из члана 74. став 1. Кривичног законика, малољетнику и млађем пунољетном лицу се изриче мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи.

(2) Мјеру безбједности из става 1. овог члана суд ће обуставити када утврди да је престала потреба за лијечењем и чувањем учиниоца у здравственој установи, о чему суд одлучује сваких шест мјесеци, на основу извјештаја здравствене установе и налаза вјештака.

(3) Мјера безбједности из става 1. овог члана изречена уз васпитну мјеру или казну малољетничког затвора може трајати и дуже од истека законског рока трајања изречене васпитне мјере или изречене казне малољетничког затвора.

(4) Умјесто мјере обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи, малољетнику се на основу налаза и мишљења вјештака може изрећи васпитна мјера упућивања у посебну установу за лијечење и оспособљавање ако се на такав начин може обезбиједити лијечење и постићи сврха мјере безбједности која се умјесто те мјере изриче.

(5) Мјера безбједности обавезног лијечења и чувања у здравственој установи не може се изрећи уз васпитну мјеру судског укора и посебних обавеза.“

Члан 20.

Назив члана и члан 64. мијења се и гласи:

„Обавезно психијатријско лијечење на слободи

Члан 64.

(1) Када су испуњени услови из члана 75. став 1. Кривичног законика, малољетнику и млађем пунољетном лицу се може изрећи мјера обавезног психијатријског лијечења на слободи, када се на основу налаза и мишљења вјештака утврди да за спровођење тих мјера није потребно лијечење и чување у здравственој установи него само његово лијечење на слободи.

(2) Када суд одлучи да у складу са ставом 1. овог члана изрекне мјеру обавезног психијатријског лијечења на слободи, суд изриче васпитну мјеру или казну малољетничког затвора у складу са чл. 63. и 65. овог закона.“

Члан 21.

Назив члана и члан 65. мијења се и гласи:

„Обавезно лијечење од зависности

Члан 65.

(1) Када су испуњени услови из члана 76. став 1. Кривичног законика, малољетнику и млађем пунољетном лицу се изриче мјера безбједности обавезног лијечења од зависности.

(2) Умјесто мјере обавезног лијечења од зависности, малољетнику се на основу налаза и мишљења вјештака може изрећи мјера обавезног психијатријског лијечења на слободи ако постоји опасност да ће малољетник који је починио кривично дјело под одлучујућим дјеловањем зависности од алкохола или опојних дрога и убудуће чинити кривична дјела, а за отклањање те опасности је довољно његово лијечење на слободи.“

Члан 22.

Назив члана и члан 66. мијења се и гласи:

„Забрана присуствовања одређеним спортским приредбама

Члан 66.

Према малољетнику и млађем пунољетном лицу суд може изрећи мјеру безбједности забране присуствовања одређеним спортским приредбама, у складу са чланом 78. Кривичног законика.“

Члан 23.

Послије члана 66. додаје се назив члана и нови члан 66а. који гласи:

„Забрана приближавања и комуникације са одређеним лицем
Члан 66а.

Према малољетнику и млађем пунољетном лицу суд може изрећи мјеру безбједности забране приближавања и комуникације са одређеним лицем, у складу са чланом 79. Кривичног законика.“

Члан 24.

Послије члана 66а. додаје се назив члана и нови члан 66б. који гласи:
„Обавезан психосоцијални третман
Члан 66б.

Према малољетнику и млађем пунољетном лицу суд може изрећи мјеру безбједности обавезног психосоцијалног третмана, у складу са чланом 80. Кривичног законика.“

Члан 25.

У члану 67. број: „62.“ замјењује се бројем: „82.“.

Члан 26.

У члану 73. у ставу 2. ријечи: „се основано сумња“ замјењују се ријечима:
„постоје основи сумње“, а ријеч „кривичног“ замјењује се рјечју: „припремног“.

Послије става 4. додаје се нови став 5. који гласи:
„(5) У случају када полицијски службеник врши испитивање из става 1. овог члана, дијете мора имати браниоца, који има посебна знања.“

Члан 27.

У члану 78. у ставу 3. ријеч: „испитивање“ замјењује се рјечју: „саслушање“.

Члан 28.

У члану 87. у ставу 1. ријечи: „поступак обуставити или“ бришу се.

Члан 29.

У члану 88. у ставу 2. ријеч: „које“ замјењује се ријечју: „који“.
У ставу 3. послје ријечи: „у присуству његовог браниоца, родитеља, стараоца односно усвојиоца“ додаје се запета и ријечи: „као и стручног лица органа старатељства“.

У ставу 4. ријечи: „24 часа“ замјењују се ријечима: „осам дана“, а ријеч „службени“ брише се.

Послије става 8. додаје се нови став 9. који гласи:
„(9) О приједлогу за изрицање полицијског упозорења из ст. 4. и 5. овог члана тужилац доноси одлуку у року од осам дана од дана пријема приједлога.“

Члан 30.

У члану 89. у ставу 1. ријеч: „кривични“ замјењује се ријечју: „припремни“.

У ставу 3. ријечи: „захтијева покретање кривичног поступка“ замјењују се ријечима: „покреће припремни поступак“.

Члан 31.

У члану 90. у ставу 4. после ријечи: „и о томе“ додају се ријечи: „обавјештава малољетника, родитеља, усвојиоца или стараоца малољетника, браниоца, орган старатељства и“.

Члан 32.

У члану 96. у ставу 6. ријеч: „дужно“ замјењује се ријечју: „дужан“.

Члан 33.

У члану 102. у ставу 4. број: „44.“ замјењује се бројем: „59.“.

Члан 34.

У члану 104. у ставу 1. после ријечи: „о обустави припремног поступка“ додаје се запета и ријечи: „о чему обавјештава оштећеног и подносиоца пријаве, који могу у року од осам дана од дана обуставе припремног поступка поднијети притужбу канцеларији тужиоца“.

Послије става 4. додаје се нови став 5. који гласи:

„(5) Ради бољег упознавања личности малољетника, чињеница и доказа потребних за одлуку, континуитета поступка, те стварања повјерења у личност судије и олакшавања комуникације у истом кривичном предмету, исти судија за малољетнике може поступати од покретања припремног поступка па до његовог окончања.“

Члан 35.

У члану 107. став 3. мијења се и гласи:

„(3) Након што буде одлучено о претходним приговорима, судија заказује сједницу или главни претрес.“

Члан 36.

У члану 122. став 1. мијења се и гласи:

„(1) Ако се малољетник без оправданог разлога током трајања одгођеног извршења казне малољетничког затвора или условног отпуста из завода или Установе не подвргне психијатријском лијечењу на слободи, суд може на приједлог тужиоца или на приједлог Установе или здравствене установе у којој се малољетник лијечио или требало да лијечи, те на приједлог органа старатељства или по службеној дужности, одредити да се мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи или обавезног лијечења од зависности принудно изврши у

здравственој или некој другој специјализованој установи или ће обуставити извршење мјере безбједности ако утврди да је престала потреба за лијечењем малољетника.“

Члан 37.

У члану 159. у ставу 1. послје ријечи: „Законом о извршењу кривичних“ додају се ријечи: „и прекршајних“, као и у цијелом тексту Закона у одговарајућем падежу.

Члан 38.

У члану 179. у ставу 1. послје ријечи: „обавезног психијатријског лијечења“ додају се ријечи: „и чувања у здравственој установи“.

Став 2. мијења се и гласи:

„(2) Мјера обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи, када постоје услови из члана 63. став 1. овог закона, и мјера безбједности обавезног лијечења од зависности, када постоје услови из члана 65. став 1. овог закона, извршавају се у посебном одјељењу здравствене установе одређене за малољетнике или у другим специјализованим здравственим установама. Мјера безбједности психијатријског лијечења на слободи, када постоје услови из члана 64. став 1. овог закона извршава се у здравственој установи која се одређује на приједлог органа старатељства који прати извршење мјера безбједности и о томе свака три мјесеца обавјештава тужиоца, родитеља, односно стараоца или малољетника и суд.“

Став 3. мијења се и гласи:

„(3) Малољетник у здравственој установи или специјализованој установи остаје све док не престану разлози због којих је изречена мјера безбједности, али најдуже до истека трајања васпитне мјере или казне малољетничког затвора или док траје одгођено извршење ове казне или условни отпуст из завода или Установе, уколико овим законом није другачије прописано.“

Члан 39.

У члану 184. став 1. мијења се и гласи:

„(1) Судија за малољетнике или судија који има посебна знања суди и пунољетним учиниоцима када се у кривичном поступку као оштећени појављује дијете и малољетно лице, за кривична дјела прописана Кривичним закоником, и то:

- а) убиство,
- б) тешко убиство,
- в) убиство дјетета при порођају,
- г) навођење на самоубиство и помагање у самоубиству,
- д) тешка тјелесна повреда,
- ђ) отмица,
- е) противправно лишење слободе,
- ж) трговина дјецом,
- з) силовање,
- и) обљуба над немоћним лицем,
- ј) обљуба злоупотребом положаја,
- к) кривична дјела сексуалног злостављања и искориштавања дјетета,

- л) родоскврњење,
- љ) ванбрачна заједница са дјететом,
- м) одузимање дјетета,
- н) запуштање и злостављање дјетета,
- њ) насиље у породици или породичној заједници,
- о) кршење породичних обавеза,
- п) избјегавање давања издржавања,
- р) омогућавање уживања опојних дрога,
- с) разбојништво и
- т) разбојничка крађа.“

Члан 40.

У члану 185. став 3. мијења се и гласи:

„(3) У истражним радњама поступају специјализовани полицијски службеници који су стекли посебна знања из области права дјетета и кривичноправне заштите малољетних лица.“

Члан 41.

У члану 186. у ставу 1. ријечи: „педагога, психолога“ замјењују се ријечима: „стручног савјетника“.

У ставу 2. ријечи: „педагога, психолога“ замјењују се ријечима: „стручног савјетника“, а после ријечи: „другог стручног лица“ додаје се запета и ријечи: „на основу чијег се мишљења, кад то није противно интересима дјетета или интересима вођења кривичног поступка, може одобрити и присуство родитеља у просторији гдје се свједок налази“.

У ставу 4. ријечи: „педагога, психолога“ замјењују се ријечима: „стручног савјетника“.

Члан 42.

Послије члана 186. додаје се назив члана и нови члан 186а. који гласи:

„Стручни савјетник и стручно лице

Члан 186а.

(1) Стручно лице је стручни радник органа старатељства – психолог, педагог, социјални педагог – дефектолог, специјални педагог – дефектолог, социјални радник који посједује сертификат о стручној оспособљености за обављање послова из области преступништва младих и кривичноправне заштите дјете и малољетника, искуство на пословима заштите и бриге о дјети и професионалне вјештине у комуникацији са дјецом, а уз чију помоћ се обавља саслушање дјетета или малољетника као свједока оштећеног кривичним дјелом из члана 184. став 1. овог закона.

(2) Помоћ коју свједоку пружа стручни савјетник или стручно лице из става 1. овог члана има за циљ пружање емоционалне подршке дјетету, смањење нивоа анксиозности, стреса, додатне трауматизације, страха и других штетних утицаја насталих учествовањем дјетета у правосудном поступку, да би се позитивно утицало на

способност дјетета да, стичући осјећај сигурности о поступку, разумије своју улогу, и да би се на тај начин обезбиједио квалитет и вриједност исказа свједока.

(3) Стручни савјетник или стручно лице из става 1. овог члана приликом саслушања дјетета или малољетника као свједока оштећеног кривичним дјелом посредује у комуникацији између тужиоца или полицијског службеника и свједока, по потреби утиче на формулацију питања која се упућују свједоку у циљу прилагођавања способностима свједока да питања разумије, сугерише измјену начина постављања питања тако да не побуде додатну трауматизацију свједока, и по потреби интервенише ради заштите добробити свједока.

(4) Прије саслушања у тужилаштву или на суду, стручни савјетник и стручно лице се благовремено упознају са свједоком, као и са садржајем списка, те у циљу припреме за свједочење пружају свједоку и његовим законским заступницима информације о битним катактеристикама кривичног поступка, начином свједочења и осталим битним подацима.

(5) Упознавање са свједоком се може извршити уз присуство родитеља, усвојиоца или стараоца, у стану у којем свједок живи, у другом простору гдје свједок борави или у просторијама органа старатељства, на посебно обазрив начин.

(6) Разговор са свједоком приликом упознавања неће се водити о теми догађаја који је предмет кривичног поступка.

(7) Након упознавања са свједоком, стручни савјетник или стручно лице у писаној форми доставља тужилаштву или суду извјештај о разговору са свједоком, који садржи стручно мишљење, приједлоге и препоруке у вези са поступком саслушања.

(8) Упознавање са списом врши се у службеним просторијама органа који води поступак.“

Члан 43.

У члану 197. став 2. мијења се и гласи:

„(2) Министарство планира и реализује стручно усавршавање ради стицања посебних знања лица које раде на пословима преступништва младих и кривичноправне заштите дјецe и малољетника, и то стручних савјетника тужилаштва и судова, полицијских службеника, стручних лица органа старатељства, медијатора, адвоката, и радника запослених у Установи и заводима, самостално или путем договорене сарадње са другим институцијама, кроз стручна савјетовања, семинаре, провјере знања и друге облике додатног оспособљавања лица која раде на тим пословима, а према Програму едукације који доноси министар.“

Став 3. мијења се и гласи:

„(3) Цертификате о стручној оспособљености за обављање послова из области преступништва младих и кривичноправне заштите дјецe и малољетника, лицима из става 2. овог члана издаје Министарство, које води евиденцију о издатим цертификатима.“

Досадашњи ст. 3. и 4. постају ст. 4. и 5.

Послије става 5. додаје се нови став 6. који гласи:

„(6) У циљу унапређивања примјене закона, осим едукације из става 2. овог члана, Министарство организује и реализује и друге врсте едукација и додатних стручних оспособљавања и усавршавања лица која раде на пословима преступништва

младих и кривичноправне заштите дјецe и малољетника, те у ту сврху доноси програме стручне обуке и едукација.“

Члан 44.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“.

Број:
Датум:

ПРЕДСЈЕДНИК
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Недељко Чубриловић

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ
НАЦРТА ЗАКОНА О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА
О ЗАШТИТИ И ПОСТУПАЊУ СА ДЈЕЦОМ И МАЛОЉЕТНИЦИМА
У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ

I УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 10. Устава Републике Српске, према којем су грађани Републике Српске равноправни у слободама, правима и дужностима, једнаки пред законом и уживају исту правну заштиту људских права и слобода, као и у Амандману XXXII на члан 68. т. 5) и 10) Устава Републике Српске, према којима Република обезбјеђује остваривање и заштиту људских права и слобода и уређује организацију, надлежност и рад државних органа и у члану 70. став 1. тачка 2. Устава, према којем Народна скупштина доноси законе, друге прописе и опште акте.

II УСКЛАЂЕНОСТ СА УСТАВОМ, ПРАВНИМ СИСТЕМОМ И ПРАВИЛИМА НОРМАТИВНОПРАВНЕ ТЕХНИКЕ

Према Мишљењу Републичког секретаријата за законодавство број: 22.02/020-2606/19, од 16. августа 2019. године, уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 10. Устава Републике Српске, према којем су грађани Републике равноправни у слободама, правима и дужностима, једнаки пред законом и уживају исту правну заштиту људских права и слобода, у Амандману XXXII т. 5) и 10) на члан 68. Устава Републике Српске, према којем Република уређује и обезбјеђује остваривање и заштиту људских права и слобода и организацију, надлежности и рад државних органа те у члану 70. став 1. тачка 2. Устава Републике Српске, према којем Народна скупштина, доноси законе, друге прописе и опште акте.

Програмом рада Народне скупштине Републике Српске за 2019. годину који је саставни дио Одлуке о усвајању Програма рада Народне скупштине Републике Српске за 2019. годину („Службени гласник Републике Српске“, број 24/19) планирано је доношење овог закона.

Обрађивач Закона је у складу са чланом 41. став 1. тачка 5) Правила за израду закона и других прописа Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 24/14) у довољној мјери образложио разлоге за доношење овог закона. С тим у вези, разлог за доношење овог закона је терминолошко усаглашавање Закона са Законом о извршењу кривичних и прекршајних санкција Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 63/18) и Законом о полицији и унутрашњим пословима („Службени гласник Републике Српске“, бр. 57/16, 110/16 и 58/19), усаглашавање назива кривичних дјела са дјелима из Кривичног законика Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 64/17), као и усаглашавање одредаба које се односе на поступање са дјецом и малољетницима у кривичном поступку у складу са Законом о кривичном поступку Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 53/12, 91/17 и 66/18).

Нацртом овог закона прецизније су дефинисане одредбе које се односе на поступање стручног савјетника суда, стручног лица органа старатељства и тужилаштва када се у кривичним предметима против учинилаца кривичних дјела дијете или

малољетник појављују као свједок оштећеног кривичним дјелом. Такође, прописана је обавеза присуства стручног лица органа старатељства у ситуацијама када полицијски службеник испитује малољетника у случају када се изриче мјера полицијског упозорења, продужен рок за прикупљање доказа и испитивање малољетника и прописан рок од осам дана за доношење одлуке тужиоца у вези са приједлогом полицијског службеника да се малољетнику изрекне мјера полицијског упозорења. Дефинисане су одредбе које се односе на обавезу тужиоца да приликом доношења наредбе о непокретању припремног поступка обавијести малољетника, родитеља, усвојица или стараоца малољетника, браниоца и орган старатељства у случају када малољетник испуни обавезу преузету васпитном препоруком, те је прописана обавеза тужиоца да када након окончања припремног поступка утврди да нема доказа да је малољетник починио кривично дјело, да донесе наредбу о обустави припремног поступка и о томе обавијести оштећеног и подносиоца пријаве. У овом закону је дефинисана одредба да ће поступати исти судија за малољетнике од покретања па до окончања припремног поступка, ради бољег упознавања личности малољетника и континуитета поступка. Такође, овим законом извршена је промјена у погледу органа који издаје сертификате о стручној оспособљености лица која раде на пословима преступништва младих и кривичноправне заштите дјецe и малољетника тако да Министарство правде издаје те сертификате умјесто Центра за едукацију судија и тужилаца Републике Српске.

Републички секретаријат за законодавство је у складу са својим надлежностима у поступку консултација са обрађивачем овог закона дао примједбе, које су се односиле на систематику закона, начин писања измјена и допуна, однос закона са другим законима и начин писања образложења (чл. 12, 17, 44, 56, 62, 66, 68, 81. Правила), што је обрађивач прихватио и уградио у текст Закона.

У складу са Смјерницама за поступање републичких органа управе о учешћу јавности и консултацијама у изради закона („Службени гласник Републике Српске“, бр. 123/08 и 73/12), обрађивач Нацрта овог закона утврдио је да је материја предметног закона од интереса за јавност, те је текст Закона објављен на интернет страници Министарства правде са роком од осам дана ради достављања примједба и сугестија, а примједбе су уграђене у текст Закона.

С обзиром на то да је усаглашен са Уставом, правним системом Републике Српске и Правилима за израду закона и других прописа, мишљење је да се Нацрт закона о измјенама и допунама Закона о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку може упутити Влади Републике Српске на разматрање.

III УСКЛАЂЕНОСТ СА ПРАВНИМ ПОРЕТКОМ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

Према Мишљењу Министарства за европске интеграције и међународну сарадњу број 17.03-020-2609/19 од 29. јула 2019. године, након увида у прописе Европске уније и анализе одредаба Нацрта закона о измјенама и допунама Закона о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку, установљено је да *EU acquis* садржи изворе права који су релевантни за предмет уређивања достављеног нацрта, а које је обрађивач узео у обзир приликом израде овог прописа, због чега у Изјави о усклађености стоји оцјена „усклађен“.

Материју Нацрта генерално уређује Уговор о функционисању ЕУ, Трећи дио - Политике и унутрашње дјеловање Уније, Наслов V – Простор слободе, безбједности и правде, Поглавље 4 – Судска сарадња у кривичним стварима, члан 82 (2) (б) / *The Treaty of Functioning of EU, Part Three - Union Policies and Internal Actions, Title V – Area of freedom, security and justice, Chapter 4 Judicial cooperation in criminal matters, Article 82(2) (b)*

У дијелу секундарних извора ЕУ, обрађивач је узео у обзир Директива (ЕУ) 2016/800 Европског парламента и савјета од 11. маја 2016. године о заштитним мјерама за дјецу која су осумњичена или оптужена у кривичним процесима / *Directive (EU) 2016/800 of the European Parliament and of the Council of 11 May 2016 on procedural safeguards for children who are suspects or accused persons in criminal proceedings.*

Одредбе члана 6. ст. 1. и 2. Директиве које прописују обавезну асистенцију браниоца дјечи у кривичном поступку, преузете су одредбама члана 25. Нацрта.

Одредбе члана 15. Директиве утврђују право дјетета да у току кривичног поступка буде у пратњи особе која има родитељску одговорност. Наведене одредбе преузете су одредбама члана 42. Нацрта.

Одредбе члана 20. Директиве прописују обавезну едукацију представника правосуђа, адвоката и осталих представника институција које учествују у раду са дјецом и малољетницима у кривичном поступку. Наведне одредбе преузете су одредбама члана 44. Нацрта.

Начин преузимања Директиве садржан је у упоредном приказу усклађености Нацрта закона о измјенама и допунама Закона о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку са правном тековином Европске уније и праксом и стандардима Савјета Европе.

Напомињемо да ће доношење овог закона допринијети испуњавању обавеза садржаних у члану 78. Споразума о стабилизацији и придруживању, које се односе на сарадњу уговорних страна у области јачања институција и владавине права.

IV РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

С обзиром на чињеницу да је у периоду након доношења Закона о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку донесен Кривични законик Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 64/17), Закон о извршењу кривичних и прекршајних санкција Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 63/18), Закон о јавним тужилаштвима Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 69/16), Закон о измјенама и допунама Закона о кривичном поступку Републике Српске („Службени гласник Републике Српске бр. 53/12, 91/17 и 66/18), те Закон о полицији и унутрашњим пословима („Службени гласник Републике Српске“, бр. 57/16, 110/16 и 58/19), при чему је дошло до суштинске измјене и у смислу и садржају појединих одредаба, те нових терминолошких одредница, било је неопходно ускладити одредбе Закона о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку са одговарајућим одредбама Кривичног законика Републике Српске, Закона о кривичном поступку Републике Српске и Закона о извршењу кривичних и прекршајних санкција Републике Српске, те се из тог разлога приступило изради овог закона. Програмом рада Народне скупштине Републике Српске за 2019. годину, који је саставни дио Одлуке о усвајању Програма

рада Народне скупштине Републике Српске за 2019. годину („Службени гласник Републике Српске“, број 24/19) планирано је доношење овог закона.

Законом о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку („Службени гласник Републике Српске“, бр. 13/10 и 61/13), у члану 11. прописано је да се у случајевима, ако овим законом није друкчије прописано, примјењују одредбе Кривичног закона Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 49/03, 108/04, 37/06, 70/06, 73/10 и 1/12), Закона о кривичном поступку („Службени гласник Републике Српске“, бр. 53/12, 91/17 и 66/18), Закона о извршењу кривичних санкција Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 12/10 и 117/11) и други општи прописи.

Имајући у виду потребу унапређивања примјене Закона, поједине одредбе Закона које се тичу поступања у кривичним предметима против учинилаца кривичних дјела на штету дјече и малољетника, односно када се дијете или малољетник појављују као свједок оштећеног кривичним дјелом из члана 184. овог закона, допуњене су у смислу прецизнијег одређења и дефинисања улоге стручних савјетника суда и тужилаштва или стручних лица органа старатељства у ситуацијама када се врши саслушање свједока оштећених кривичним дјелом, у складу са Смјерницама Одбора министара Савјета Европе о правосуђу прилагођеном дјечи.

Такође, у примјени Закона о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку уочени су одређени технички недостаци и недоречености који се исправљају у овом закону.

V ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПРЕДЛОЖЕНИХ РЈЕШЕЊА

Чланом 1. извршено је усклађивање одредаба Закона о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку са одредбама Закона о јавним тужилаштвима Републике Српске и Закона о полицији и унутрашњим пословима.

Чланом 2. извршено је усклађивање одредаба Закона о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку са одредбама Закона о јавним тужилаштвима Републике Српске

Чланом 3. допуњава се одредба о категорији млађих малољетних лица.

Чланом 4. извршено је усклађивање назива важећих законских прописа на које се позива Закон о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку.

Чланом 5. прописује се начин утврђивања категорије млађег пунољетног лица.

Чланом 6. прописује се обавеза стручних савјетника тужилаштва и судова да пружају стручну помоћ приликом саслушања дјетета или малољетника као свједока оштећеног кривичним дјелом. У ситуацијама када тужилаштва или судови немају стручне савјетнике, судија и тужилац ће у сврху саслушања дјече и малољетника свједока оштећених кривичним дјелом, односно који су свједоци-очевици учињеног кривичног дјела из члана 184. овог закона ангажовати стручно лице из органа старатељства. Стручни савјетници тужилаштва и судова имају посебна знања из области преступништва младих и кривичноправне заштите дјече и малољетника, о чему стичу сертификате из члана 197. став 3. овог закона.

Чланом 7. извршена је корекција у примјени прописа којим се уређује поступак медијације у Босни и Херцеговини код извршења васпитних препорука које се спроводе уз поступак посредовања.

Чланом 8. прописано је поступање судова у ситуацијама када малољетник изречену васпитну мјеру посебне обавезе не извршава без оправданог разлога.

Чланом 9. прописано је поступање судова код опозива условног отпуста малољетнику за вријеме трајања условног отпуста са извршења васпитне мјере.

Чланом 10. извршено је усклађивање са одредбама Кривичног законика Републике Српске, у смислу усклађивања назива мјере безбједности обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи.

Чланом 11. појашњено је поступање судова код обуставе извршења и замјена изречене васпитне мјере другом васпитном мјером.

Чланом 12. извршено је усклађивање са одредбама Кривичног законика Републике Српске, у којем је термин: „кривица“ замијењен термином: „кривична одговорност“.

Чланом 13. извршено је усклађивање са одредбама Кривичног законика Републике Српске, у којем је термин: „Кривични закон“ замијењен термином: „Кривични законик“.

Чланом 14. прописано је поступање судова код опозива условног отпуста малољетнику за вријеме трајања условног отпуста са издржавања казне малољетничког затвора.

Чланом 15. прописано је да васпитне мјере и казна малољетничког затвора не могу имати правне посљедице осуде које се састоје у забрани стицања одређених права.

Чл. 16, 27, 28, 30, 32,33, 36, 40. извршене су техничке измјене.

Чл. 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24 и 25. извршено је усклађивање са одредбама Кривичног законика Републике Српске, у смислу усклађивања назива и врста мјера безбједности које се могу изрећи малољетницима и млађим пунољетним лицима.

Чланом 26. прописано је обавезно присуство браниоца који има посебна знања у ситуацијама када се врши испитивање дјетета за које постоје основи сумње да је учинило кривично дјело, а које није навршило 14 година.

Чланом 29. прописана је обавеза присуства стручног лица органа старатељства у ситуацијама када се врши испитивање малољетника од полицијског службеника у ситуацијама када се изриче мјера полицијског упозорења, продужен је рок за прикупљање доказа и испитивање малољетника, те је прописан и рок од осам дана за доношење одлуке тужиоца у вези са приједлогом полицијског службеника да малољетнику изрекне полицијско упозорење.

Чланом 31. прописана је обавеза тужиоца да приликом доношења наредбе о непокретању припремног поступка према малољетнику у ситуацији када малољетник испуни обавезу преузету васпитном препоруком о томе обавијести малољетника, родитеља, усвојиоца или стараоца малољетника, браниоца и орган старатељства.

Чланом 34. прописана је обавеза тужиоца да у случају када након окончања припремног поступка нађе да нема доказа да је малољетник учинио кривично дјело и када доноси наредбу о обустави припремног поступка, о томе обавјештава оштећеног и подносиоца пријаве, који могу у року од осам дана поднијети притужбу канцеларији тужиоца, те да ради бољег упознавања личности малољетника, чињеница и доказа потребних за одлуку, континуитета поступка, те стварања повјерења у личност судије и олакшања комуникације у истом кривичном предмету, по могућности поступа исти судија за малољетнике од покретања припремног поступка па до његовог окончања.

Чланом 35. прописано је да код поступања по приједлогу тужиоца за изрицање васпитне мјере или казне малољетничког затвора, након што буде одлучено о претходним приговорима, судија заказује сједницу или главни претрес.

Чланом 37. извршено је усклађивање са одредбама Закона о извршењу кривичних и прекршајних санкција Републике Српске, у којем је термин: „Закон о извршењу кривичних санкција“ замијењен термином: „Закон о извршењу кривичних и прекршајних санкција“.

Чланом 38. извршено је усклађивање са одредбама Кривичног законика и одредбама овог закона, на начин да је прописано да малољетник у здравственој установи или специјализованој установи или на лијечењу у здравственој установи остаје све док не престану разлози због којих је изречена мјера безбједности, али најдуже до истека трајања васпитне мјере или казне малољетничког затвора или док траје одгођено извршење ове казне или условни отпуст из завода или установе, уколико овим законом није другачије прописано.

Чланом 39. извршено је усклађивање са одредбама Кривичног законика Републике Српске, у смислу усклађивања назива кривичних дјела код којих судија за малољетнике или судија који има посебна знања суди и пунољетним учиниоцима за кривична дјела прописана Кривичним закоником, када се у кривичном поступку као оштећени појављује дијете и малољетно лице.

Чланом 41. прописано је да се саслушање дјетета или малољетника на чију штету је учињено кривично дјело обавља уз помоћ стручног савјетника или другог стручног лица, на основу чијег се мишљења, кад то није противно интересима дјетета или поступка, може одобрити и присуство родитеља у просторији гдје се свједок налази.

Чланом 42. прописано је да је стручно лице стручни радник органа старатељства – психолог, педагог, социјални педагог – дефектолог, специјални педагог – дефектолог, социјални радник који посједује сертификат о стручној оспособљености за обављање послова из области преступништва младих и кривичноправне заштите дјецe и малољетника, искуство на пословима заштите и бриге о дјеци и професионалне вјештине у комуникацији са дјецом, а уз чију помоћ се обавља саслушање дјетета или малољетника као свједока оштећеног кривичним дјелом из члана 184. овог закона, да помоћ коју свједоку пружа стручни савјетник или стручно лице има за циљ пружање емоционалне подршке дјетету, смањење нивоа анксиозности, стреса, додатне трауматизације, страха и других штетних утицаја насталих учешћем дјетета у правосудном поступку, да би се позитивно утицало на способност дјетета да, стичући осјећај сигурности о поступку, разумије своју улогу, и да би се на тај начин обезбиједио квалитет и вриједност исказа свједока, те опис послова и улога стручног савјетника или стручног лица приликом упознавања са свједоком, као и током саслушања.

Чланом 43. појашњена је улога Министарства правде приликом планирања и реализације стручног усавршавања ради стицања посебних знања лица која раде на пословима преступништва младих и кривичноправне заштите дјецe и малољетника, као и поступак издавања сертификата о стручној оспособљености за обављање послова из области преступништва младих и кривичноправне заштите дјецe и малољетника и вођење евиденције о издатим сертификатима.

Чланом 44. прописано је ступање на снагу Закона.

VI ПРОЦЈЕНА УТИЦАЈА ЗАКОНА, ДРУГИХ ПРОПИСА И ОПШТИХ АКТА НА УВОЂЕЊЕ НОВИХ, ИЗМЈЕНУ ИЛИ УКИДАЊЕ ПОСТОЈЕЋИХ ФОРМАЛНОСТИ КОЈЕ ОПТЕРЕЂУЈУ ПРИВРЕДНО ПОСЛОВАЊЕ

Према Мишљењу Министарства привреде и предузетништва број: 18.06-020-2612/19 од 26. јула 2019. године, увидом у спроведени процес методологије кратке процјене утицаја прописа на Нацрт закона о измјенама и допунама Закона о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку, Министарство привреде и предузетништва, констатује:

- Да је Нацрт закона **планиран** Програмом рада Владе и Народне скупштине Републике Српске за 2019. годину.
- Да је обрађивач правилно **анализирао постојеће стање и дефинисао проблем** у Обрасцу о спровођењу скраћеног ПУП-а, те да је проблем саставни дио „Разлога за доношење или измјену и/или допуну закона“.
- Да је обрађивач правилно дефинисао **циљеве који се желе постићи законом**.

У вези са **процесом консултација**, обрађивач наводи да су приликом израде овог Нацрта одржане интересорне консултације, те да су у консултацијама, путем упитника и фокус група, учествовали и представници органа старатељства, судова, тужилаштва и полицијских станица са територије цјеле Републике Српске. Обрађивач такође наводи да је текст закона објављен на интернет страници Владе Републике Српске, те да су сви оправдани приједлози и сугестије унијети у текст Нацрта овог закона.

Приликом **утврђивања опција за рјешавање проблема**, обрађивач наводи да је регулаторна промјена једина опција за рјешавање утврђених проблема и остварење дефинисаних циљева.

Што се тиче **утицаја на пословно окружење**, обрађивач је навео да Нацрт овог закона неће имати утицај на пословни сектор.

У вези са **утицајем на јавне буџете**, обрађивач наводи да Нацрт овог закона неће утицати на буџет Републике Српске и буџете јединица локалне самоуправе.

У вези са **социјалним утицајима** обрађивач наводи да ће Нацрт закона имати позитиван утицај на посебно рањиве друштвене групе, односно прије свега на дјецу, малољетнике и млађа пунољетна лица. Ради се о пружању додатне заштите од трауматизације и секундарне виктимизације ове категорије лица приликом саслушања истих као свједока или жртава кривичног дјела у кривичном поступку. Међутим, одредбама овог Нацрта закона утврђују се и посебна правила поступања према наведеним категоријама лица када се иста налазе у сукобу са законом, односно када се иста појављују као учиниоци кривичног дјела. Наиме, Нацртом овог закона предвиђено је да у случају изрицања васпитних мјера или казне малољетничког затвора, ове категорије лица не могу трпити правне посљедице осуде, односно таксативно се прописују права која се овим категоријама лица не смију ускратити или забранити због изрицања горе наведених санкција (нпр. забрана вршења одређених послова или функција у органима Републике Српске, забрана иступања у штампи, на радију и другим средствима јавног информисања, забрана стицања одређеног позива или унапријеђења у служби и забрана стицања одређених дозвола или одобрења које издају надлежни органи). Надаље, обрађивач наводи да остављањем могућности да у току припремног поступка, стручни савјетник присуствује радњама које се предузимају у присуству малољетног учиниоца кривичног дјела осигурава његову заштиту, будући

да су стручни савјетници, па и тужиоци који се појављују у овим предметима лица која имају посебна знања из области преступништва младих и кривичноправне заштите дјеце и малољетника. У вези са наведеним је и ситуација која постоји у случају када полицијски службеник утврди да лице за које постоји основи сумње да је учинило кривично дјело није навршило 14 година, јер му се приликом испитивања мора обезбједити бранилац који има посебна знања.

У вези са **утицајем на животну средину**, обрађивач наводи да Нацрт закона неће имати утицаја на животну средину.

Овим Нацртом не дефинишу се **нове формалности** нити се предвиђа укидање и/или измјена постојећих формалности.

Министарство привреде и предузетништва утврдило је да је обрађивач, приликом примјене скраћеног процеса процјене утицаја прописа, поступио у складу с методологијом прописаном у т. VI и VIII Одлуке о спровођењу процеса процјене утицаја прописа у поступку израде прописа.

VII УЧЕШЋЕ ЈАВНОСТИ И КОНСУЛТАЦИЈЕ У ИЗРАДИ ЗАКОНА

У складу са чланом 36. став 1. тачка 9) Пословника о раду Владе Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 123/18) и тачком 11. Смјерница за поступање републичких органа управе о учешћу јавности и консултацијама у изради закона („Службени гласник Републике Српске“, бр. 123/08 и 73/12), обрађивач Нацрта закона о измјенама и допунама Закона о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку утврдио је да је Закон од интереса за јавност. Закон је објављен на интернет страници (www.vladars.net), са роком од осам дана ради достављања примједба и сугестија а примједбе су уграђене у текст Закона. На текст Закона није било примједба и сугестија.

VIII ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА И ЕКОНОМСКА ОПРАВДАНОСТ ДОНОШЕЊА ЗАКОНА

За примјену овог закона нису потребна додатна средства из буџета Републике Српске.

**ЗАКОН О ЗАШТИТИ И ПОСТУПАЊУ СА ДЈЕЦОМ И МАЛОЉЕТНИЦИМА
У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ**

(Текст предложених измјена и допуна уграђен у основни текст Закона)

Предмет и примјена закона

Члан 1.

Овим законом се утврђују посебна правила поступања према дјечи која се налазе у сукобу са законом, млађим пунољетним лицима и дјечи која су жртве или свједоци по којима су дужни да поступају судови, **јавна тужилаштва (у даљем тексту: тужилаштва)**, укључујући **полицијске службенике**, органи старатељства, породице, школе, институције на свим нивоима друштвене заједнице, као и други учесници укључени у кривичну процедуру на начин којим се без дискриминације унапређује осјећај достојанства и личне вриједности дјетета, узима у обзир узраст дјетета, најбољи интереси дјетета, његово право на живот, опстанак и развој, омогућава да дијете у складу са узрастом и зрелошћу изрази своје мишљење по свим питањима која се на њега односе, при чему сва залагања треба да воде рехабилитацији и социјалној реинтеграцији дјетета и његовом преузимању конструктивне улоге у друштву.

Преусмјеравање од редовног поступка

Члан 8.

Обавеза је **јавног** тужиоца за малољетнике (у даљем тексту: тужилац) и судије за малољетнике (у даљем тексту: судија) да, у складу са принципима и правилима прописаним законом и подзаконским актима, не прибјегавају вођењу формалног кривичног поступка, него да случај малољетног учиниоца кривичног дјела ријеше примјеном васпитних препорука.

Садржај закона

Члан 10.

(1) Овај закон садржи одредбе које се примјењују према малољетним учиниоцима кривичних дјела које се односе на материјално кривично право, одредбе о органима који га примјењују, кривични поступак и извршење кривичних санкција, као и одредбе о кривичноправној заштити дјече на чију штету је извршено кривично дјело.

(2) Одредбе овог закона примјењују се и на пунољетна лица када им се суди за кривична дјела која су учинила као малољетници, а испуњени су услови које предвиђа овај закон, као и на лица која су кривично дјело учинила као млађа пунољетна лица, **а за која се утврди да њихов развој није на том нивоу да би се могла сматрати пунољетним лицем.**

Сходна примјена одредаба других закона

Члан 11.

Одредбе Кривичног законика Републике Српске ('Службени гласник Републике Српске', број 64/17), (у даљем тексту: Кривични законик), Закона о

кривичном поступку Републике Српске ('Службени гласник Републике Српске', бр. 53/12, 91/17 и 66/18), (у даљем тексту: Закон о кривичном поступку), Закона о извршењу кривичних и прекршајних санкција Републике Српске ('Службени гласник Републике Српске', број 63/18), (у даљем тексту: Закон о извршењу кривичних и прекршајних санкција) и други општи прописи примјењују се ако овим законом није другачије прописано.

Основни појмови

Члан 12.

Осим ако овим законом није другачије одређено, поједини изрази употребљени у овом закону имају слиједеће значење:

а) „посебна правила“ се односе на уређење система малољетничког правосуђа који чине бројне компоненте: лица која су у њега укључена, начин на који раде, процедуре, објекти итд. Аспекти провођења малољетничког правосуђа односе се и на начин на који полицијски орган дјецу лишава слободе; како се дјеца испитују; начин поступања тужилаца, судија и бранилаца; начин на који судије доносе и изричу санкције и друге мјере; начин на који особље у институцијама проводи третман, смјештај, образовање, рекреативне и безбједносне услове у институцијама, као и програме рехабилитације и реинтеграције. Израз „малољетничко правосуђе“ означава правосудни систем успостављен за дјецу за коју постоје основи сумње да су учинила неко кривично дјело и на општи начин дефинише заштиту и промовише права дјетета на праведан третман,

б) „малољетник“ је дијете или млада особа са којим се према важећим правним системима, сходно учињеном дјелу, може поступати на начин који се разликује од начина поступања са одраслим особама,

в) „млађе пунољетно лице“ је лице које је навршило 18, а није навршило 21 годину живота и чији развој није на том нивоу да би се могло сматрати пунољетним лицем, **а што се утврђује одговарајућим налазом вјештачења (психолошко, психијатријско и сл.),**

г) „дјеца у сукобу са законом“ је термин који показује да су дјеца у контакту са кривичноправним системом због тога што су осумњичена, оптужена или осуђена за кривично дјело; „млади у сукобу са законом“ је алтернативни термин којим могу бити обухваћена и млађа пунољетна лица, јер ријеч: „млади“ нема јасно одређену добну границу,

д) „малољетни учинилац кривичног дјела, малољетник у сукобу са законом и малољетни преступник“ су изрази који се односе на малољетника без обзира на то да ли је он осумњичен, оптужен или осуђен за кривично дјело,

ђ) „тужилац за малољетнике“ је тужилац који посједује афинитет за рад са дјецом и специјална знања о правима дјетета и преступништву младих, као и друга знања и вјештине које га чине компетентним за рад на случајевима малољетничког преступништва,

е) „судија за малољетнике“ је судија који посједује афинитет за рад са дјецом и специјална знања из области права дјетета и преступништва младих, као и друга знања и вјештине које га чине компетентним за рад на случајевима малољетничког преступништва,

ж) „стручни савјетници“ суда и тужилаштва су социјални педагози – дефектолози, социјални радници, специјални педагози – дефектолози и психолози који имају активну улогу у предметима малољетничког преступништва: дају стручно мишљење, прикупљају потребне податке, воде евиденције и обављају и друге послове по налогу тужиоца или судије,

з) „орган старатељства“ је центар за социјални рад, а гдје нема центра за социјални рад, одговарајућа општинска служба социјалне заштите која има иста права и дужности према дјецу у сукобу са законом и спречавању друштвено неприхватљивог понашања,

и) „центар за социјални рад“ је орган старатељства и социјалне заштите,

ј) „социјална анамнеза“ представља налаз и мишљење које социјални радник доставља на захтјев тужиоца или судије и она садржи податке о идентитету и личности малољетника, разлоге због којих је дошло до прикупљања података, анализу прикупљених података, податке о породици, социјалну дијагнозу и прогнозу, као и приједлог мјера које треба предузети,

к) „физички развој“ појединца означава степен усклађености висине, тежине и других физичко-физиолошких карактеристика појединца са утврђеним нормама за циљани узраст,

л) „ментални развој“ се односи на промјене у менталном функционисању од оживљавања фетуса до смрти јединке или неки дио тих промјена. Ментални развој посљедица је учења и сазријевања, с тим што на ранијим узрастима преовладава сазријевање, а на старијим учење,

љ) „когнитивни развој“ подразумеива психички процес којим личност постаје свјесна чињеница из своје спољашње и дјелимично унутрашње стварности. Одвија се кроз перципирање, пажњу, расуђивање, меморисање и репродукцију опаженог,

м) „осјетљива група дјеце“ подразумеива дјецу којој треба обезбиједити посебан третман, активности и мјере заштите, као што су дјеца у сукобу са законом, бескућници, дјеца без родитеља, дјеца са посебним потребама, дјеца припадника мањина, имиграната итд.,

н) „васпитне препоруке“ представљају облик алтернативних мјера које тужиоци или судије, на основу принципа опортунитета, примјењују према малољетном учиниоцу кривичног дјела, вршећи тако скретање (диверзију) са уобичајеног кривичног поступка,

њ) „медијација“ је процес посредовања у коме неутрално треће лице (медијатор) помаже жртви и учиниоцу кривичног дјела да кроз комуникацију постигну обострано прихватљиво рјешење спора,

о) „лишење слободе“ је облик затварања или притварања или смјештаја у јавну или приватну затворену институцију наредбом суда, управног или другог органа власти, лица које је млађе од 18 година. У овом смислу, лишењем слободе сматра се и смјештај малољетног учиниоца кривичног дјела у здравствену или социјалну установу,

п) „припремни поступак“ обухвата активности предузете од стране тужиоца или **полицијског службеника** у складу са овим законом, укључујући прикупљање и чување изјава и доказа,

р) „прихватилиште за дјецу и малољетнике“ је установа социјалне заштите чији је основни задатак прихват, привремено збрињавање и опсервација, а у коју малољетни учинилац кривичног дјела може бити смјештен по одлуци суда умјесто притвора,

с) „ресоцијализација“ означава процес који подразумијева предузимање систематске, планске и организоване активности друштва са циљем оспособљавања малољетника да убудуће поштује друштвене норме и правила како више не би долазио у сукоб са законом и како би постао користан члан друштвене заједнице,

т) „рехабилитација“ означава престанак свих негативних, штетних дејстава која наступају у вези и као посљедица кривичне одлуке односно осуде, тако да се малољетнику омогућава потпуна реинтеграција и повратак у друштво и

ћ) „реинтеграција“ означава потпуно укључивање малољетника у живот као пуноправног, равноправног члана друштвене заједнице тако да ужива статус неосуђиваности, а тиме и сва права као други пуноправни грађани. Кривично дјело малољетника се заборавља, а у службеној евиденцији се не спомиње његов судски третман и осуђиваност.

Стручни савјетници

Члан 21.

(1) Судови и тужилаштва, у правилу, имају стручне савјетнике: социјалне педагоге – дефектологе, специјалне педагоге-дефектолог, социјалне раднике и психологе.

(2) Стручни савјетник тужилаштва може у току припремног поступка прикупљати податке који се тичу личности малољетника; прикупљати податке и давати мишљење тужиоцу за доношење одлуке о цјелисходности покретања поступка; прикупљати податке који се односе на примјену васпитних препорука; давати мишљење о потреби предузимања мјера смјештаја малољетника у прихватилиште и предузимања других мјера за обезбјеђење присуства малољетника током поступка; обилазити притворене малољетнике и тужиоцу подносити извјештаје и, ако је потребно, предлагати предузимање потребних мјера; давати мишљење о оправданости примјене конкретних васпитних препорука, васпитних мјера и мјера безбједности и њиховој замјени другим мјерама или обустави поступка; водити евиденције и прикупљати статистичке и друге податке и мишљења по налогу и захтјеву тужиоца, **те пружа стручну помоћ када тужилац саслушава дијете или малољетника као свједока оштећеног кривичним дјелом, односно који је свједок-очевидац учињеног кривичног дјела из члана 184. овог закона.**

(3) Стручни савјетник суда може у току поступка прикупљати податке потребне за доношење одлуке о примјени васпитних препорука; прикупљати податке који се односе на примјену васпитних препорука; давати мишљење о потреби смјештаја малољетника у прихватилиште и предузимања других мјера за обезбјеђење присуства малољетника током поступка; обилазити притворене малољетнике и судији подносити извјештаје и, ако је потребно, предложити предузимање потребних мјера; присуствовати сједници или главном претресу и давати стручно мишљење о потреби предузимања одређених мјера према дједи која су жртве или свједоци учињеног кривичног дјела; водити евиденције и прикупљати статистичке и друге податке по налогу и захтјеву судије и давати мишљење о другим питањима када постоји сагласност странака и браниоца или суд оцијени да је то неопходно, **те пружа стручну помоћ када суд саслушава дијете или малољетника као свједока оштећеног кривичним дјелом, односно који је свједок-очевидац учињеног кривичног дјела из члана 184. овог закона.**

(4) Стручни савјетник тужилаштва или суда прикупља податке из ст. 2. и 3. овог члана у сарадњи са надлежним органом старатељства, а по потреби може обавјештења прикупљати директно од родитеља, односно стараоца или усвојиоца малољетника, установа, других лица, а када је неопходно и од малољетника.

(5) Тужилац у току припремног поступка може одлучити да стручни савјетник присуствује радњама које се предузимају у присуству малољетног учиниоца кривичног дјела, а нарочито током његовог испитивања. Суд одређује присуство стручног савјетника када се у кривичним поступцима за кривична дјела из члана 184. став 1. овог закона врши саслушање дјецe и малољетника на чију штету је учињено кривично дјело или су били свједоци учињеног кривичног дјела.

(6) Уколико тужилаштва или судови немају стручне савјетнике, судија и тужилац ће затражити да податке из ст. 2. и 3. овог члана прикупе стручна лица органа старатељства, а у сврху саслушања дјецe и малољетника свједока оштећених кривичним дјелом, односно који су свједоци-очевници учињеног кривичног дјела из члана 184. став 1. овог закона, да ангажују стручно лице (психологе, педагоге, социјалне педагоге – дефектологе, специјалне педагоге – дефектологе и социјалне раднике) из органа старатељства.

(7) Стручни савјетници тужилаштва и судови имају посебна знања из области преступништва младих и кривичноправне заштите дјецe и малољетника, о чему стичу сертификате из члана 197. став 3. овог закона.

Полицијско упозорење

Члан 22.

(1) Према малољетном учиниоцу кривичног дјела може се изрећи полицијско упозорење за кривична дјела за која је прописана новчана казна или казна затвора до три године, ако су испуњени услови из члана 88. овог закона и ако је то сазмјерно околностима и тежини учињеног кривичног дјела у складу са чланом 9. овог закона.

(2) Полицијско упозорење се може изрећи под слиједећим условима:

- а) да малољетник признаје кривично дјело,
- б) да је признање дато слободно и добровољно,
- в) да постоји довољно доказа да је малољетник учинио кривично дјело и
- г) да према малољетнику није раније изрицано полицијско упозорење, примјењена васпитна препорука или изрицана кривична санкција.

(3) Полицијско упозорење изриче **полицијски службеник** са посебним знањима уз одобрење тужиоца.

(4) Сврха изрицања полицијског упозорења одређена је чланом 25. овог закона.

Врсте васпитних препорука

Члан 26.

(1) Васпитне препоруке су:

- а) лично извињење оштећеном,
- б) накнада штете оштећеном,
- в) редовно похађање школе или редовно одлажење на посао,
- г) укључивање у рад, без накнаде, у хуманитарне организације или послове социјалног, локалног или еколошког садржаја,

д) лијечење у одговарајућој здравственој установи (болничко или амбулантно) и

ђ) укључивање у појединачни или групни третман васпитних, образовних, психолошких и других савјетовалишта.

(2) Тужилац или судија могу за конкретни случај одредити примјену једне или више васпитних препорука из става 1. овог члана.

(3) Приликом примјене васпитне препоруке из става 1. т. а) и б) овог закона, поред малољетника, свој пристанак у писаној форми даје и лице оштећено кривичним дјелом. У овом случају посредовање (медијацију) врши службено лице органа старатељства оспособљено за провођење поступка посредовања, праћења и извјештавања.

(4) Ако у оквиру надлежног органа старатељства нема оспособљеног лица за провођење поступка посредовања (медијације), тужилац или судија може одредити да поступак посредовања између малољетника и оштећеног проведе организација овлашћена за провођење медијације.

(5) Ако поступак медијације проводи организација из става 4. овог члана, службено лице органа старатељства је обавезно да прати процес медијације и о постигнутом споразуму и његовој примјени обавјештава тужилаштво, односно суд.

Посебне обавезе

Члан 35.

(1) Суд може малољетнику изрећи једну или више посебних обавеза, ако оцијени да је одговарајућим налозима или забранама потребно утицати на малољетника и његово понашање.

(2) Суд малољетнику може изрећи обавезу:

а) да редовно похађа школу,

б) да не изостаје с посла,

в) да се оспособљава за занимање које одговара његовим способностима и склоностима,

г) да се укључи у рад хуманитарних организација или послове социјалног, локалног или еколошког садржаја,

д) да се уздржи од посјеђивања одређених локала, односно приредби и клони друштва и одређених лица која на њега могу штетно утицати,

ђ) да се малољетник уз сагласност законског заступника подвргне стручном медицинском поступку или поступку одвикавања од дроге или других врста зависности,

е) да се укључи у појединачни или групни рад у савјетовалишту за младе,

ж) да похађа курсеве за стручно оспособљавање или да се припрема и полаже испите на којима се провјерава одређено знање,

з) да се укључи у одређене спортске и рекреативне активности и

и) да без посебне сагласности суда не може да напусти мјесто пребивалишта или боравишта.

(3) При избору појединих обавеза суд води рачуна о спремности малољетника да сарађује у њиховом остваривању, као и о томе да оне буду прилагођене њему и условима у којима малољетник живи.

(4) Изречене обавезе могу трајати најдуже једну годину.

(5) У оквиру обавезе из става 2. тачка г) овог члана, малољетник може радити највише 120 часова у периоду од шест мјесеци, колико може трајати ова посебна обавеза, али тако да се не омета његово школовање или запослење и не штети његовом здрављу.

(6) Надзор над извршењем посебних обавеза врши суд који о томе може тражити извјештај и мишљење органа старатељства.

(7) Суд може, док траје извршење, обавезу накнадно измијенити или је обуставити од извршења.

(8) Када изриче ову мјеру, суд посебно указује малољетнику, његовим родитељима или усвојиоцу, односно стараоцу да се у случају немогућности испуњења једна или више посебних обавеза могу замијенити другим обавезама, а у случају када малољетник посебне обавезе не извршава без оправданог разлога, **да му могу бити изречене васпитне мјере појачаног надзора.**

(9) Правилник о примјени посебних обавеза према малољетним учиниоцима кривичних дјела доноси министар правде (у даљем тексту: министар).

Условни отпуст

Члан 43.

(1) Када је малољетнику изречена заводска васпитна мјера, суд га може условно отпустити из заводске установе ако је у тој установи провео најмање шест мјесеци и ако се на основу успјеха постигнутог у васпитању може оправдано очекивати да малољетник убудуће неће чинити кривична дјела и да ће се у средини у којој буде живио добро понашати.

(2) Суд може одлучити да се према малољетнику за вријеме условног отпуста изрекне мјера појачаног надзора уз могућност примјене једне или више посебних обавеза предвиђених чланом 35. овог закона.

(3) Условни отпуст траје најдуже до истека законског рока трајања изречене заводске мјере или док суд ову мјеру не обустави од извршења или је замијени неком другом мјером.

(4) Ако за вријеме трајања условног отпуста малољетник учини ново кривично дјело или ако одређена мјера појачаног надзора не постиже сврху или малољетник не испуњава посебне обавезе које су му одређене уз васпитну мјеру појачаног надзора, суд може опозвати условни отпуст. Вријеме проведено на условном отпусту се неће урачунати у вријеме законског трајања изречених заводских васпитних мјера из члана 32. став 1 тачка в) овог закона.

Упућивање у посебну установу за лијечење и оспособљавање

Члан 44.

(1) Малољетнику ометеном у психичком или физичком развоју суд може умјесто васпитне мјере упућивања у васпитну установу или васпитне мјере упућивања у васпитно-поправни дом, изрећи мјеру упућивања у посебну установу за лијечење и оспособљавање.

(2) Малољетник коме је изречена мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења **и чувања у здравственој установи** може се упутити у посебну установу за лијечење и оспособљавање малољетника само ако се у тој установи може

обезбиједити чување и лијечење и остварити сврха мјере безбједности обавезног психијатријског лијечења.

(3) Малољетник остаје у посебној установи за лијечење и оспособљавање док је то потребно ради његовог лијечења или оспособљавања, али не дуже од три године, с тим да ће суд свака три мјесеца испитати да ли постоје основи за обуставу извршења ове мјере или њену замјену другом мјером. Ако малољетник у току извршења ове мјере постане пунољетан, испитује се потреба његовог даљњег задржавања у тој установи, а када наврши 23 године живота, извршење мјере се наставља у установи у којој се извршава мјера безбједности.

Обустава извршења и замјена изречене васпитне мјере
другом васпитном мјером
Члан 45.

(1) Ако се, послје доношења одлуке о изрицању посебне обавезе, мјере појачаног надзора или заводске мјере појаве околности којих није било у вријеме доношења одлуке или се за њих није знало, а оне би значајно утицале на избор мјере или ако се одлука **о изрицању посебне обавезе или мјере појачаног надзора** не може извршити усљед одбијања малољетника или његових родитеља, усвојиоца, односно стараоца да поступи по изреченој васпитној мјери или по налогу онога ко мјеру извршава или наступе друге околности предвиђене законом, а оне би биле од утицаја за доношење одлуке, суд може обуставити извршење или изречену мјеру замијенити другом мјером.

(2) Осим у случајевима из става 1. овог члана, уколико за поједине мјере није шта друго прописано, суд може током извршења посебних обавеза, мјера појачаног надзора или заводских мјера, с обзиром на постигнути успјех у васпитању, обуставити их или замијенити другом таквом мјером којом се боље постиже сврха васпитних мјера, с тим што се:

а) извршење мјере појачаног надзора не може обуставити прије истека рока од шест мјесеци, а до истека овог рока замјена мјере се може вршити према члану 35. став 7. овог закона,

б) извршење мјере упућивања у васпитну установу не може обуставити прије истека рока од шест мјесеци, а до истека овог рока може се замијенити само мјером из чл. 36. или 44. овог закона и

в) извршење мјере упућивања у васпитно-поправни дом не може обуставити прије истека рока од шест мјесеци, а до истека овог рока може се замијенити само мјером из члана 44. овог закона.

4. Малољетнички затвор

Кажњавање старијих малољетника
Члан 50.

Казном малољетничког затвора може се казнити само старији малољетник који је учинио кривично дјело с прописаном казном затвора вишом од пет година, ако због високог степена његове **кривичне одговорности** и тешких последица кривичног дјела не би било оправдано изрећи васпитну мјеру.

Одмјеравање казне малољетничког затвора
Члан 51.

(1) Казна малољетничког затвора која се изриче малољетном учиниоцу кривичног дјела не може бити дужа од пет година, а изриче се на пуне године или на мјесеце. За кривично дјело за које је прописана казна дуготрајног затвора или за стицај најмање два кривична дјела за која је прописана казна затвора тежа од 10 година, малољетнички затвор може трајати до 10 година.

(2) При одмјеравању казне старијем малољетнику за кривично дјело, суд не може изрећи казну малољетничког затвора у трајању дужем од казне затвора прописане за то кривично дјело, а није везан за најмању прописану мјеру те казне.

(3) При одмјеравању казне малољетничког затвора старијем малољетнику суд узима у обзир све околности које утичу да казна буде мања или већа у складу са чланом 52. ст. 1. и 4. **Кривичног законика**, имајући посебно у виду степен зрелости малољетника и вријеме потребно за његово васпитање и стручно оспособљавање.

Условни отпуст из малољетничког затвора
Члан 53.

(1) Лице осуђено на казну малољетничког затвора може бити условно отпуштено ако је издржало најмање трећину изречене казне и ако се на основу постигнутог успјеха извршења може оправдано очекивати да ће се на слободи добро понашати и да неће вршити кривична дјела, али не прије него што је провело шест мјесеци у **установи за извршење кривичних и прекршајних санкција (у даљем тексту: Установа)**. Уз условни отпуст суд може изрећи неку од васпитних мјера појачаног надзора, уз могућност примјењивања једне или више посебних обавеза предвиђених чланом 35. овог закона.

(2) Ако за вријеме трајања условног отпуста одређена мјера појачаног надзора не постиже сврху или малољетник не испуњава посебне обавезе које су му одређене уз васпитну мјеру појачаног надзора, суд може опозвати условни отпуст.

(3) Ако за вријеме трајања условног отпуста малољетник учини једно или више кривичних дјела, суд поступа у складу са чланом 48. Кривичног законика.

(4) У случају из ст. 2. и 3. овог члана, вријеме проведено на условном отпусту не урачунава се у вријеме издржане казне малољетничког затвора.

Дејство васпитних мјера и казне малољетничког затвора
Члан 58.

Васпитне мјере и казна малољетничког затвора не могу имати правне посљедице осуде које се састоје у забрани стицања одређених права, и то:

а) забрана вршења одређених послова или функција у органима Републике Српске, привредним друштвима и у другим правним лицима,

б) забрана иступања у штампи, на радију, телевизији или јавним скуповима, забрана вршења издавачке дјелатности или забрана учествовања у оснивању удружења,

в) забрана стицања одређеног позива или унапређења у служби и

г) забрана стицања одређених дозвола или одобрења која се дају одлуком надлежних органа.

Рехабилитација

Члан 60.

Послије издржане, опроштене или застарјеле казне малољетничког затвора, малољетници уживају сва права утврђена уставом, законом и другим прописима, осим ако та права нису ограничена извршењем мјера безбједности из члана 61. **т. од а) до њ)** овог закона.

Врсте мјера безбједности

Члан 61.

Према малољетнику и млађем пунољетном лицу могу се изрећи следеће мјере безбједности:

- а) обавезно психијатријско лијечење и чување у здравственој установи,**
- б) обавезно психијатријско лијечење на слободи,**
- в) обавезно лијечење од зависности,**
- г) забрана присуствовања одређеним спортским приредбама,**
- д) забрана приближавања одређеном лицу и комуникације са одређеним лицем,**
- ђ) обавезан психосоцијални третман,**
- е) одузимање предмета.**

Изрицање мјера безбједности

Члан 62.

(1) Малољетнику и млађем пунољетном лицу којем је изречена васпитна мјера или казна малољетничког затвора могу се, под условима прописаним законом, изрећи једна или више мјера безбједности.

(2) Када је год могуће мјере лијечења на слободи имају предност над смјештајем малољетника у здравствену установу ради провођења мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења **и чувања у здравственој установи** и обавезног лијечења од зависности.

(3) **Изузетно од става 1. овог члана, мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи, када су испуњени законом прописани услови, може се изрећи самостално.**

(4) Мјере безбједности трају док не престану разлози због којих су изречене, али најдуже до истека трајања васпитне мјере или казне малољетничког затвора или док траје одгођено извршење ове казне или условни отпуст из завода или Установе, осим ако овим законом није другачије прописано.

Обавезно психијатријско лијечење и чување у здравственој установи

Члан 63.

(1) Када су испуњени услови из члана 74. став 1. Кривичног законика, малољетнику и млађем пунољетном лицу се изриче мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи.

(2) Мјеру безбједности из става 1. овог члана суд ће обуставити када утврди да је престала потреба за лијечењем и чувањем учиниоца у здравственој установи, о чему суд одлучује сваких шест мјесеци, на основу извјештаја здравствене установе и налаза вјештака.

(3) Мјера безбједности из става 1. овог члана изречена уз васпитну мјеру или казну малољетничког затвора може трајати и дуже од истека законског рока трајања изречене васпитне мјере или изречене казне малољетничког затвора.

(4) Умјесто мјере обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи, малољетнику се на основу налаза и мишљења вјештака може изрећи васпитна мјера упућивања у посебну установу за лијечење и оспособљавање ако се на такав начин може обезбиједити лијечење и постићи сврха мјере безбједности која се умјесто те мјере изриче.

(5) Мјера безбједности обавезног лијечења и чувања у здравственој установи не може се изрећи уз васпитну мјеру судског укора и посебних обавеза.

Обавезно психијатријско лијечење на слободи Члан 64.

(1) Када су испуњени услови из члана 75. став 1. Кривичног законика, малољетнику и млађем пунољетном лицу се може изрећи мјера обавезног психијатријског лијечења на слободи, када се на основу налаза и мишљења вјештака утврди да за спровођење тих мјера није потребно лијечење и чување у здравственој установи него само његово лијечење на слободи.

(2) Када суд одлучи да у складу са ставом 1. овог члана изрекне мјеру обавезног психијатријског лијечења на слободи, суд изриче васпитну мјеру или казну малољетничког затвора у складу са чл. 63. и 65. овог закона.

Обавезно лијечење од зависности Члан 65.

(1) Када су испуњени услови из члана 76. став 1. Кривичног законика, малољетнику и млађем пунољетном лицу се изриче мјера безбједности обавезног лијечења од зависности.

(2) Умјесто мјере обавезног лијечења од зависности, малољетнику се на основу налаза и мишљења вјештака може изрећи мјера обавезног психијатријског лијечења на слободи ако постоји опасност да ће малољетник који је починио кривично дјело под одлучујућим дјеловањем зависности од алкохола или опојних дрога и убудуће чинити кривична дјела, а за отклањање те опасности је довољно његово лијечење на слободи.

Забрана присуствовања одређеним спортским приредбама
Члан 66.

Према малољетнику и млађем пунољетном лицу суд може изрећи мјеру безбједности забране присуствовања одређеним спортским приредбама, у складу са чланом 78. Кривичног законика.

Забрана приближавања и комуникације са одређеним лицем
Члан 66а.

Према малољетнику и млађем пунољетном лицу суд може изрећи мјеру безбједности забране приближавања и комуникације са одређеним лицем, у складу са чланом 79. Кривичног законика.

Обавезан психосоцијални третман
Члан 66б.

Према малољетнику и млађем пунољетном лицу суд може изрећи мјеру безбједности обавезног психосоцијалног третмана, у складу са чланом 80. Кривичног законика.

Одузимање предмета
Члан 67.

Према малољетнику може се изрећи мјера безбједности одузимање предмета у складу са чланом 82. Кривичног законика.

Примјена одредаба о малољетницима на млађа пунољетна лица
Члан 70.

У односу на млађе пунољетне учиниоце кривичних дјела важе одредбе **Кривичног законика**, а под условима прописаним овим законом, на њих се примјењују и одредбе за малољетне учиниоце.

Примјена одредаба према дјечи
Члан 73.

(1) Када **полицијски службеник** утврди да лице за које постоје основи сумње да је учинило кривично дјело није навршило 14 година, неће га испитати него о томе одмах обавјештава тужиоца и орган старатељства. **Полицијски службеник** испитује дијете и тужиоцу подноси службени извјештај само у случају када се ради о кривичном дјелу које је имало за посљедицу тешко нарушавање тјелесног интегритета другог лица или је учињена знатна материјална штета.

(2) Када тужилац утврди да лице за које **постоје основи сумње** да је учинило кривично дјело није навршило 14 година, доноси наредбу о непокретању **припремног** поступка, а податке о дјелу и учиниоцу доставља органу старатељства ради предузимања мјера заштите у оквиру његове надлежности.

(3) Када суд у току поступка утврди да малољетник у вријеме извршења кривичног дјела није навршио 14 година живота, кривични поступак се обуставља и рјешење доставља органу старатељства ради предузимања мјера заштите у оквиру његове надлежности.

(4) О поступању у складу са ст. 2. и 3. овог члана обавјештава се подносилац пријаве и оштећени, уз правну поуку да свој имовинскоправни захтјев могу остваривати у парничном поступку.

(5) У случају када полицијски службеник врши испитивање из става 1. овог члана, дијете мора имати браниоца, који има посебна знања.

Обавезна одбрана

Члан 77.

(1) Малољетник мора имати браниоца приликом првог испитивања од стране тужиоца или **полицијског службеника**, као и током цијелог поступка.

(2) Малољетник има браниоца и онда када **полицијски службеник** изриче полицијско упозорење из члана 23. овог закона и када тужилац условљава непокретање поступка према малољетнику испуњењем васпитне препоруке из члана 26. овог закона.

(3) Ако малољетник, његов законски заступник или сродници малољетника не узму браниоца, о томе се обавјештава судија, који на приједлог тужиоца или **полицијског службеника** поставља браниоца по службеној дужности.

(4) Бранилац из става 3. овог члана мора имати посебна знања.

Ослобађење од дужности свједочења

Члан 78.

(1) Нико не може бити ослобођен дужности свједочења о околностима потребним за оцјењивање зрелости малољетника, упознавање његове личности и прилика у којима живи.

(2) Дужности свједочења ослобођени су само родитељ, старалац, усвојилац, вјерски службеник, односно исповједник и бранилац.

(3) Када свједочи социјални радник органа старатељства, његово **саслушање** се не може односити на околности учињеног дјела о којима је сазнао испитујући малољетника у поступку сачињавања социјалне анамнезе из члана 87. овог закона и других извјештаја по захтјеву тужилаштва или суда.

Социјална анамнеза

Члан 87.

(1) Прије покретања припремног поступка за дјело које се малољетнику ставља на терет тужилац је дужан од надлежног органа старатељства прибавити податке који се тичу узраста, зрелости и других особина личности малољетника, о средини и приликама у којима он живи, како би могао одлучити да ли ће за конкретни случај поступати примјеном начела опортунитета, приступити поступку примјене васпитне препоруке или ће донијети наредбу за покретање припремног поступка.

(2) Анамнезу из став 1. овог члана прибавља и **полицијски службеник** када су испуњени услови из члана 23. овог закона.

Радње поступања **полицијског службеника**
приликом изрицања полицијског упозорења
Члан 88.

(1) У правилу, испитивање малолетника врши тужилац, а **полицијски службеник** испитивање врши уз одобрење тужиоца.

(2) За кривична дјела са прописаном новчаном казном или казном затвора до три године, **полицијски службеник који** има посебна знања, уз прибављено одобрење тужиоца, испитује малолетника. Комуникације са малолетником, позивање и обавјештавање о правима врши се у складу са чланом 96. ст. 2, 3, 4. и 5. овог закона.

(3) **Полицијски службеник** испитује малолетника у присуству његовог браниоца, родитеља, стараоца односно усвојиоца, **као и стручног лица органа старатељства**. Када су родитељи, старалац односно усвојилац малолетника спријечени да присуствују испитивању малолетника односно ако њихово присуство не би било у интересу малолетника **полицијски службеник** испитује малолетника у присуству представника органа старатељства или представника установе за смјештај малолетника.

(4) **Полицијски службеник** након што у року од **осам дана** испита малолетника и прикупи доказе, уз извјештај може тужиоцу доставити и образложен приједлог да се малолетник за конкретни случај само упозори. Ако тужилац након разматрања приједлога утврди да постоје докази да је малолетник учинио кривично дјело и да, с обзиром на природу кривичног дјела и околности под којима је учињено, ранији живот малолетника и његова лична својства, покретање кривичног поступка не би било цијелисходно, тужилац може дати тражено одобрење и предмет доставити **полицијском службенику** да малолетнику изрекне полицијско упозорење.

(5) Ако тужилац не одобри изрицање полицијског упозорења о томе обавјештава **полицијског службеника** и прије покретања припремног поступка разматра могућности и оправданост изрицања васпитне препоруке из члана 90. овог закона или доноси наредбу за покретање припремног поступка у складу са чланом 91. став 1. овог закона.

(6) У случају из става 2. овог члана **полицијски службеник** најдаље у року од три дана од достављања предмета малолетнику изриче полицијско упозорење и том приликом указује на друштвену неприхватљивост и штетност његовог понашања, посљедице које такво понашање може имати на њега, као и на могућност вођења кривичног поступка и изрицање кривичне санкције у случају поновног извршења кривичног дјела. На лице која присуствују саопштавању одлуке, примјењује се став 3. овог члана. Одлука се биљежи у спису.

(7) **Полицијски службеник** у року од три дана од дана доношења одлуке из ст. 5. и 6. овог члана о тој одлуци писмено обавјештава тужиоца, малолетника, његовог браниоца, родитеља односно стараоца или усвојиоца малолетника, орган старатељства, као и оштећеног, уз навођење разлога за доношење ове одлуке.

(8) Признање малолетника да је учинио кривично дјело, не може бити коришћено против њега у било којем другом накнадном поступку.

(9) **О приједлогу за изрицање полицијског упозорења из ст. 4. и 5. овог члана тужилац доноси одлуку у року од осам дана од дана пријема приједлога.**

Примјена начела опортунитета

Члан 89.

(1) За кривична дјела с прописаном новчаном казном или казном затвора до пет година, тужилац може одлучити да не покрене **припремни** поступак иако постоје докази да је малољетник учинио кривично дјело, ако сматра да не би било цјелисходно да се води поступак према малољетнику, с обзиром на природу кривичног дјела и околности под којима је учињено, ранији живот малољетника и његова лична својства. Тужилац може поступити на исти начин и случајукривичног дјела са прописаном казном затвора преко пет година ако је такво поступање у складу са принципом сразмјерности из члана 9. овог закона. Ради утврђивања ових околности, тужилац може затражити обавјештења од родитеља, односно стараоца малољетника, других лица и установа, а када је то потребно, може ова лица и малољетника позвати ради непосредног обавјештавања. Тужилац тражи мишљење органа старатељства о цјелисходности покретања поступка према малољетнику.

(2) Ако је за доношење одлуке из става 1. овог члана потребно да се испитају лична својства малољетника, суд може на образложен приједлог тужиоца упутити малољетника у прихватилиште за дјецу и омладину или васпитну установу, али најдуже до 30 дана.

(3) Када је извршење казне или васпитне мјере у току, тужилац може одлучити да не **покреће припремни поступак** за друго кривично дјело малољетника, ако с обзиром на тежину тог кривичног дјела, као и на казну, односно васпитну мјеру која се извршава, не би имало сврхе вођење поступка и изрицање кривичне санкције за то дјело.

(4) Када тужилац у случајевима из ст. 1. и 3. овог члана нађе да није цјелисходно покретање поступка према малољетнику, обавјештава о томе, уз навођење разлога, малољетника, браниоца, родитеља односно стараоца или усвојиоца малољетника, орган старатељства, као и оштећеног.

Примјене васпитне препоруке

Члан 90.

(1) Прије доношења наредбе за покретање припремног поступка према малољетнику за кривична дјела из члана 89. став 1. овог закона, тужилац је дужан размотрити могућност и оправданост примјене васпитне препоруке, у складу са одредбама овог закона. Тужилац о таквој могућности рјешавања конкретног случаја, природи, садржају, трајању, посљедицама примјене васпитне препоруке, као и посљедицама одбијања сарадње, извршења и испуњења васпитне препоруке, обавјештава малољетника и његове родитеље односно стараоца или усвојиоца.

(2) Када тужилац за кривична дјела из члана 89. став 1. овог закона не примијени васпитну препоруку, обавезно образлаже разлоге за доношење такве одлуке.

(3) Тужилац доноси наредбу којом се изриче васпитна препорука када малољетник пристане да испуни своју обавезу преузету васпитном препоруком. Док траје примјена васпитне препоруке орган старатељства тужиоцу доставља извјештај о њеној примјени.

(4) Ако су испуњени услови за примјену васпитне препоруке и након што уз сарадњу и надзор органа старатељства малољетник испуни обавезу преузету васпитном препоруком, тужилац доноси наредбу о непокретању припремног поступка према малољетнику и о томе **обавјештава малољетника, родитеља, усвојиоца или стараоца малољетника, браниоца, орган старатељства** и по потреби обавјештава оштећеног и упућује га да свој имовинскоправни захтјев може остварити у парничном поступку, и обавјештава подносиоца пријаве.

(5) Ако малољетник дјелимично испуни обавезу преузету васпитном препоруком, тужилац одлучује у складу са ставом 4. овог члана када нађе да покретање припремног поступка не би било цјелисходно.

(6) Ако се на основу извјештаја органа старатељства утврди да малољетник без оправданог разлога одбија да испуни обавезу преузету васпитном препоруком или је неуредно извршава, тужилац доноси наредбу о покретању припремног поступка.

(7) Приликом разматрања могућности примјене васпитне препоруке, признање малољетника да је учинио кривично дјело не може бити коришћено против њега у било којем другом накнадном поступку.

Лишење слободе

Члан 96.

(1) **Полицијски службеник** може малољетно лице лишити слободе ако постоје основи сумње да је извршило кривично дјело и ако постоје разлози предвиђени из члана 197. став 1. т. а), б) и в) Закона о кривичном поступку.

(2) Приликом лишења слободе и током боравка малољетника у надлежној организационој јединици Министарства унутрашњих послова сви контакти **полицијског службеника** са малољетником се обављају на начин који у пуној мјери поштује личност малољетника и подржава његову добробит. Било који поступци који нарушавају физичко и ментално здравље малољетника су забрањени.

(3) О лишењу слободе **полицијски службеник** одмах обавјештава родитеље односно стараоца или усвојиоца малољетника, браниоца и надлежни орган старатељства. Уколико родитељи или стараоци малољетника нису доступни, они се обавјештавају у што краћем року.

(4) Испитивање малољетника врши тужилац или уз одобрење тужиоца **полицијски службеник**, који обезбјеђују присуство родитеља односно стараоца или усвојиоца.

(5) Када се малољетник први пут испитује, прије почетка испитивања тужилац или **полицијски службеник** обавјештава малољетника у писаној форми, а након тога и усмено на матерњем језику на њему разумљив начин о правима из члана 143. став 2. Закона о кривичном поступку, а посебно о праву да у присуству браниоца, родитеља, односно стараоца или усвојиоца, или представника органа старатељства буде испитан од стране тужиоца или **полицијског службеника**

(6) **Полицијски службеник** је **дужан** малољетно лице без одлагања, а најкасније у року од 12 часова довести тужиоцу и обавијестити га о разлозима и времену лишења слободе. Ако малољетник лишен слободе не буде доведен тужиоцу у овом року, пушта се на слободу.

Притвор након изрицања кривичне санкције
Члан 102.

(1) Притвор се одмах укида ако је суд донио рјешење да се према малољетнику обустави поступак из разлога предвиђених чланом 297.т. б), г) и д) и чланом 298. Закона о кривичном поступку или када суд нађе да није цјелисходно малољетнику изрећи заводску васпитну мјеру или казну, него малољетнику изрекне васпитну мјеру из члана 32. став 1. т. а) и б) овог закона.

(2) Послије изрицања заводске васпитне мјере или казне малољетничког затвора, притвор може трајати најдуже још два мјесеца. Ако за то вријеме не буде изречена другостепена одлука којом се потврђује или преиначује првостепена одлука, притвор се укида и малољетник одмах пушта на слободу. Ако у року од два мјесеца буде изречена другостепена одлука којом се првостепена одлука укида, притвор може трајати још 30 дана од изрицања другостепене одлуке.

(3) Ако се малољетник налази у притвору, а одлука којом му је изречена заводска васпитна мјера или казна малољетничког затвора постала правоснажна, малољетник се може пустити на слободу до упућивања у установу за извршење заводске васпитне мјере или казне.

(4) Вријеме проведено у притвору или установама привременог смјештаја из чл. 94. и 112. овог закона, као и свако лишење слободе у вези са кривичним дјелом, урачунава се у вријеме трајања изречене заводске васпитне мјере и казне малољетничког затвора у складу са чланом 59. став 1. **Кривичног законика**.

Образложени приједлог
Члан 104.

(1) Након што испита све околности које се односе на извршење кривичног дјела, зрелост и друге околности које се тичу личности малољетника и прилика у којима живи, тужилац је дужан у року од осам дана по окончању припремног поступка доставити судији образложен приједлог за изрицање васпитне мјере или казне. У случају да тужилац након окончања припремног поступка нађе да нема доказа да је малољетник учинио кривично дјело доноси наредбу о обустави припремног поступка, **о чему обавјештава оштећеног и подносиоца пријаве, који могу у року од осам дана од дана обуставе припремног поступка поднијети притужбу канцеларији тужиоца**.

(2) Приједлог тужиоца садржи: име и презиме малољетника, његове године живота, опис и законски назив кривичног дјела, доказе из којих произилази да је малољетник учинио кривично дјело, образложење које треба да садржи оцјену степена зрелости малољетника, као и разлоге који оправдавају примјену предложене васпитне мјере или казне малољетничког затвора, а не примјену васпитне препоруке у складу са чланом 90. ст. 1, 4. и 5. овог закона.

(3) Битни садржај прикупљених података из члана 92. овог закона о личности малољетника образлажу се тако да то, колико је могуће, не дјелује штетно на његово васпитање.

(4) Приликом достављања приједлога за изрицање васпитне мјере или казнетузилац доставља и доказе којима поткрепљује наводе из приједлога, као и наредбу за покретање припремног поступка.

(5) Ради бољег упознавања личности малољетника, чињеница и доказа потребних за одлуку, континуитета поступка, те стварања повјерења у личност судије и олакшавања комуникације у истом кривичном предмету, исти судија за малољетнике може поступати од покретања припремног поступка па до његовог окончања.

Прихватање и поступање по приједлогу тужиоца
Члан 107.

(1) Када судија прими приједлог тужиоца за изрицање васпитне мјере или казне малољетничког затвора, односно одлуку вијећа из члана 105. став 2. овог закона, приједлог тужиоца доставља малољетнику и његовом браниоцу.

(2) Малољетник и бранилац могу у року од три дана од дана уручења приједлога изјавити претходне приговоре из члана 248. став 1. Закона о кривичном поступку, о којима вијеће одлучује у року од осам дана. Рок за подношење претходних приговора може се на приједлог браниоца продужити, али не може бити дужи од 15 дана од дана уручења приједлога из става 1. овог члана.

(3) Након што буде одлучено о претходним приговорима, судија заказује сједницу или главни претрес.

(4) Судија који је као члан вијећа одлучивао о приговорима не може учествовати у суђењу. Против рјешења вијећа жалба није допуштена.

Поступање у односу на мјере безбједности
Члан 122.

(1) Ако се малољетник без оправданог разлога током трајања одгођеног извршења казне малољетничког затвора или условног отпуста из завода или Установе не подвргне психијатријском лијечењу на слободи, суд може на приједлог тужиоца или на приједлог Установе или здравствене установе у којој се малољетник лијечио или требало да лијечи, те на приједлог органа старатељства или по службеној дужности, одредити да се мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи или обавезног лијечења од зависности принудно изврши у здравственој или некој другој специјализованој установи или ће обуставити извршење мјере безбједности ако утврди да је престала потреба за лијечењем малољетника.

(2) Прије доношења одлуке из става 1. овог члана суд, ако је то потребно, прибавља и мишљење одговарајућег љекара – вјештака.

Одлагање извршења заводске мјере
Члан 159.

(1) На молбу малољетника, његовог родитеља, усвојоца или стараоца или на приједлог надлежног органа старатељства, судија може из разлога предвиђених Законом о извршењу кривичних **и прекршајних** санкција одложити извршење заводске мјере.

(2) О одлагању одлучује рјешењем судија који је изрекао васпитну мјеру у року од три дана од дана пријема молбе. Вријеме одлагања може бити одређено у трајању до године дана, а у случају болести малољетника док болест траје.

(3) Против рјешења судије, родитељ, усвојилац или старалац малољетника могу у року од три дана од дана пријема рјешења поднијети жалбу вијећу за малољетнике истог суда. Вијеће за малољетнике о жалби одлучује у року од три дана од дана пријема жалбе.

(4) Молба и приједлог из става 1. овог члана и жалба из става 3. овог члана задржавају извршење заводске мјере.

(5) Ако суд приликом поновног одбијања молбе за одлагање извршења утврди да се право на молбу злоупотребљава, одлучује да жалба не задржава извршење заводске мјере.

Прекид извршења заводске мјере Члан 160.

(1) На молбу малољетника, његовог родитеља, усвојиоца или стараоца, на приједлог органа старатељства или руководиоца Установе у којој се заводска мјера извршава, судија може из разлога предвиђених Законом о извршењу кривичних **и прекршајних** санкција прекинути извршење васпитне мјере.

(2) Прекид извршења заводске мјере дозвољава се на захтјев тужиоца, осуђеног и браниоца ако је против рјешења о изрицању те мјере поднесен захтјев за заштиту законитости. О прекиду одлучује рјешењем судија који је изрекао васпитну мјеру и то у року од три дана од дана пријема молбе.

(3) Вријеме прекида извршења заводске мјере може бити одређено у трајању до годину дана, а у случају болести малољетника док болест траје.

(4) Против рјешења судије лица из става 1. овог члана могу изјавити жалбу вијећу за малољетнике у року од три дана од дана пријема рјешења. Вијеће за малољетнике о жалби одлучује у року од три дана од дана пријема жалбе.

(5) Вријеме прекида извршења не урачунава се у вријеме трајања мјере.

(6) Када престану околности због којих је одобрен прекид издржавања заводске мјере или се утврди да је прекид одобрен на основу лажних исправа и доказа или ако се прекид не користи у сврху за коју је дозвољен, судија који је изрекао заводску мјеру укида рјешење из став 1. овог члана и малољетнику налаже да се одмах, а најдуже у року од три дана од пријема рјешења јави установи ради извршења заводске мјере. Рјешење се доставља малољетнику, родитељима односно стараоцу или усвојиоцу и установи, с тим да жалба не задржава извршење заводске мјере.

(7) Против рјешења судије из става 6. овог члана жалбу могу изјавити малољетник, родитељи, односно старалац или усвојилац у року од три дана од пријема рјешења вијећу из члана 17. став 3. овог закона. Вијеће о жалби одлучује у року од три дана од пријема жалбе.

Сходна примјена Закона о извршењу кривичних **и прекршајних** санкција Члан 161.

На сва остала питања у вези са одлагањем и прекидом извршења заводских мјера сходно се примјењују одредбе Закона о извршењу кривичних **и прекршајних**

санкција којим се уређује одлагање извршења и прекид извршења казне затвора за учињено кривично дјело.

Сходна примјена одредаба овог закона и
Закона о извршењу кривичних и прекршајних санкција
Члан 178.

(1) Одредбе чл. од 149. до 157. и чл. 158, 159. и 160. овог закона сходно се примјењују и у односу на малољетника коме је изречена казна малољетничког затвора.

(2) На остала питања у вези са извршењем казне малољетничког затвора сходно се примјењују одредбе Закона о извршењу кривичних и прекршајних санкција, уколико нису у супротности са одредбама овог закона.

Посебна одјељења за извршење мјера безбједности
Члан 179.

(1) Извршење мјере безбједности обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи и обавезног лијечења од зависности прилагођава се узрасту и личности малољетника.

(2) Мјера обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи, када постоје услови из члана 63. став 1. овог закона, и мјера безбједности обавезног лијечења од зависности, када постоје услови из члана 65. став 1. овог закона, извршавају се у посебном одјељењу здравствене установе одређене за малољетнике или у другим специјализованим здравственим установама. Мјера безбједности психијатријског лијечења на слободи, када постоје услови из члана 64. став 1. овог закона извршава се у здравственој установи која се одређује на приједлог органа старатељства који прати извршење мјера безбједности и о томе свака три мјесеца обавјештава тужиоца, родитеља, односно стараоца или малољетника и суд.

(3) Малољетник у здравственој установи или специјализованој установи остаје све док не престану разлози због којих је изречена мјера безбједности, али најдуже до истека трајања васпитне мјере или казне малољетничког затвора или док траје одгођено извршење ове казне или условни отпуст из завода или Установе, уколико овим законом није другачије прописано.

(4) Када су испуњени услови из члана 122. овог закона, суд предузима предвиђене мјере у сврху обезбјеђења провођења изречених мјера безбједности.

Општа одредба
Члан 184.

(1) Судија за малољетнике или судија који има посебна знања суди и пунољетним учиниоцима када се у кривичном поступку као оштећени појављује дијете и малољетно лице, за кривична дјела прописана Кривичним закоником, и то:

- а) убиство,
- б) тешко убиство,
- в) убиство дјетета при порођају,
- г) навођење на самоубиство и помагање у самоубиству,
- д) тешка тјелесна повреда,

- ђ) отмица,
- е) противправно лишење слободе,
- ж) трговина дјецом,
- з) силовање,
- и) обљуба над немоћним лицем,
- ј) обљуба злоупотребом положаја,
- к) кривична дјела сексуалног злостављања и искориштавања дјетета,
- л) родоскврњење,
- љ) ванбрачна заједница са дјететом,
- м) одузимање дјетета,
- н) запуштање и злостављање дјетета,
- њ) насиље у породици или породичној заједници,
- о) кршење породичних обавеза,
- п) избјегавање давања издржавања,
- р) омогућавање уживања опојних дрога,
- с) разбојништво и
- т) разбојничка крађа.

(2) Тужилац покреће и поступак против пунољетних учинилаца других кривичних дјела прописаних **Кривичним закоником**, сагласно одредбама овог дијела закона, ако оцијени да је то потребно ради посебне заштите личности дјце и малољетних лица која као оштећени учествују у кривичном поступку.

Провођење кривичног поступка

Члан 185.

(1) Кривични поступак против учинилаца кривичних дјела из члана 184. овог закона води се према одредбама Закону о кривичном поступку, с тим да се не примјењују одредбе које се односе на казни налог.

(2) Истрагу води тужилац који је стекао посебна знања из области права дјетета и кривичноправне заштите малољетних лица.

(3) У истражним радњама поступају специјализовани полицијски службеници који су стекли посебна знања из области права дјетета и кривичноправне заштите малољетних лица.

Поступање

Члан 186.

(1) Код поступања у кривичним предметима против учинилаца кривичних дјела на штету дјце и малољетника, при провођењу процесних радњи посебно обазриво се односи према дјетету или малољетнику на чију штету је учињено кривично дјело, имајући у виду његов узраст, особине његове личности, образовање и прилике у којима живи, како би се избјегле могуће штетне посљедице на његов будући живот, васпитање и развој. Саслушање дјетета или малољетника се у правилу обавља уз помоћ **стручног савјетника** или другог стручног лица.

(2) Ако се као свједок саслушава дијете или млађи малољетник оштећен кривичним дјелом из члана 184. овог закона, саслушање се може провести највише два пута. Тужилац или **полицијски службеник** саслушава свједока путем техничких уређаја

за пренос слике и звука, а без присуства тужиоца или **полицијског службеника** у просторији гдје се свједок налази. Саслушање дјетета или малољетника се у правилу обавља уз помоћ **стручног савјетника** или другог стручног лица, **на основу чијег се мишљења, кад то није противно интересима дјетета или интересима вођења кривичног поступка, може одобрити и присуство родитеља у просторији гдје се свједок налази.**

(3) Дијете или млађе малољетно лице може се саслушати у свом стану или другом простору у коме борави или центру за социјални рад. При саслушању свједока поступа се у складу са ставом 2. овог члана.

(4) Суд саслушава дијете или малољетника као свједока оштећеног кривичним дјелом из члана 184. овог закона, у складу са ставом 2. овог члана, тако да суд, странак у поступку и бранилац могу постављати питања, а да не буду присутни у истој просторији са свједоком. Саслушање дјетета или малољетника се обавља тако да се питања постављају посредством суда, а по потреби уз помоћ **стручног савјетника** или другог стручног лица.

(5) У сврху заштите дјецe и малољетника оштећених кривичним дјелом из члана 184. овог закона, примјењују се одговарајуће одредбе закона којим се прописује заштита свједока у кривичном поступку у Републици Српској.

(6) Одредбе овог члана се примјењују и онда када се саслушава дијете или малољетник који је свједок-очевидац учињеног дјела из члана 184. овог закона.

(7) Одредба члана 84. овог закона примјењује се у кривичном поступку против учинилаца кривичних дјела на штету дјецe и малољетника.

Стручни савјетник и стручно лице **Члан 186а.**

(1) Стручно лице је стручни радник органа старатељства – психолог, педагог, социјални педагог – дефектолог, специјални педагог – дефектолог, социјални радник који посједује сертификат о стручној оспособљености за обављање послова из области преступништва младих и кривичноправне заштите дјецe и малољетника, искуство на пословима заштите и бриге о дјеци и професионалне вјештине у комуникацији са дјецом, а уз чију помоћ се обавља саслушање дјетета или малољетника као свједока оштећеног кривичним дјелом из члана 184. став 1. овог закона.

(2) Помоћ коју свједоку пружа стручни савјетник или стручно лице из става 1. овог члана има за циљ пружање емоционалне подршке дјетету, смањење нивоа анксиозности, стреса, додатне трауматизације, страха и других штетних утицаја насталих учествовањем дјетета у правосудном поступку, да би се позитивно утицало на способност дјетета да, стичући осјећај сигурности о поступку, разумије своју улогу, и да би се на тај начин обезбиједио квалитет и вриједност исказа свједока.

(3) Стручни савјетник или стручно лице из става 1. овог члана приликом саслушања дјетета или малољетника као свједока оштећеног кривичним дјелом посредује у комуникацији између тужиоца или полицијског службеника и свједока, по потреби утиче на формулацију питања која се упућују свједоку у циљу прилагођавања способностима свједока да питања разумије, сугерише измјену

начина постављања питања тако да не побуде додатну трауматизацију свједока, и по потреби интервенише ради заштите добробити свједока.

(4) Прије саслушања у тужилаштву или на суду, стручни савјетник и стручно лице се благовремено упознају са свједоком, као и са садржајем списка, те у циљу припреме за свједочење пружају свједоку и његовим законским заступницима информације о битним катактеристикама кривичног поступка, начином свједочења и осталим битним подацима.

(5) Упознавање са свједоком се може извршити уз присуство родитеља, усвојиоца или стараоца, у стану у којем свједок живи, у другом простору гдје свједок борави или у просторијама органа старатељства, на посебно обазрив начин.

(6) Разговор са свједоком приликом упознавања неће се водити о теми догађаја који је предмет кривичног поступка.

(7) Након упознавања са свједоком, стручни савјетник или стручно лице у писаној форми доставља тужилаштву или суду извјештај о разговору са свједоком, који садржи стручно мишљење, приједлоге и препоруке у вези са поступком саслушања.

(8) Упознавање са списом врши се у службеним просторијама органа који води поступак.

Едукација Члан 197.

(1) О стицању посебних знања и континуираном стручном оспособљавању и усавршавању судија и тужилаца из области дјечијих права, преступништва младих и њихове кривичноправне заштите, брине се Центар за едукацију судија и тужилаца Републике Српске, и то под надзором Високог судског и тужилачког савјета Босне и Херцеговине.

(2) Министарство планира и реализује стручно усавршавање ради стицања посебних знања лица које раде на пословима преступништва младих и кривичноправне заштите дјеце и малољетника, и то стручних савјетника тужилаштва и судова, полицијских службеника, стручних лица органа старатељства, медијатора, адвоката, и радника запослених у Установи и заводима, самостално или путем договорене сарадње са другим институцијама, кроз стручна савјетовања, семинаре, провјере знања и друге облике додатног оспособљавања лица која раде на тим пословима, а према Програму едукације који доноси министар.

(3) **Цертификате о стручној оспособљености за обављање послова из области преступништва младих и кривичноправне заштите дјеце и малољетника, лицима из става 2. овог члана издаје Министарство, које води евиденцију о издатим сертификатима.**

(4) Центар за едукацију судија и тужилаца Републике Српске обезбјеђује тужиоцима и судијама увјерења или сертификате о стручној оспособљености за обављање послова из области преступништва младих и њихове кривичноправне заштите.

(5) Стручно оспособљавање особа из претходног става, **полицијских службеника**, социјалних радника, медијатора, адвоката и радника запослених у Установама и заводима, обезбиједиће се најдаље у року од 10 мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

(6) У циљу унапређивања примјене закона, осим едукације из става 2. овог члана, Министарство организује и реализује и друге врсте едукација и додатних стручних оспособљавања и усавршавања лица која раде на пословима преступништва младих и кривичноправне заштите дјеце и малољетника, те у ту сврху доноси програме стручне обуке и едукација.

Савјет за праћење и унапређење рада органа кривичног
поступка и извршење кривичних санкција
Члан 198.

(1) Министар оснива Савјет за праћење и унапређење рада органа кривичног поступка и извршење кривичних санкција према малољетницима (у даљем тексту: Савјет), који ће донијети Пословник о раду у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

(2) Чланови Савјета именују се из реда истакнутих судија, тужилаца, **полицијских службеника**, адвоката и стручних лица органа старатељства која су у дужем временском периоду радила или раде на кривичним предметима дјеце и малољетника, као и лица која се баве науком и која су признати стручњаци у области преступништва младих и кривичноправне заштите дјеце и малољетника.

(3) Приликом избора чланова Савјета води се рачуна о равноправној заступљености оба пола.

(4) Савјет подноси Министарству иницијативе, приједлоге, мишљења и анализе које се односе на преступништво младих и кривичноправну заштиту дјеце и малољетника, на поступање са њима према одредбама овог закона, као и на друге правце рада са овом популацијом.